

Vértess-féle Sóborszesz Minden házban szükséges.

12003

Soványág

Szép és telt testidomokat keleti erőporok által...

Ingyen és bérmentesen!

Konrad János zeneműszállítóháza...

GANZ ÉS TÁRSA

Városi iroda: Budapest, IV. Ferenciek-tere 2. Főbb gyártmányai: Elektromos világító és erőátviteli berendezések...

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zálogkölcsön R.-T.

Irodái: VI. Andrássy-ut 5 sz. a. (szaját házában). Befizetett részvénytőke: 40 millió korona.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros. Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.

Pirszen (koks)

1907. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg további intézkedés kizárólag légszeszgyárainkban: Diópirszenet 100 kg.-ként 4 K 72 f.

AHN-ERÉNYI

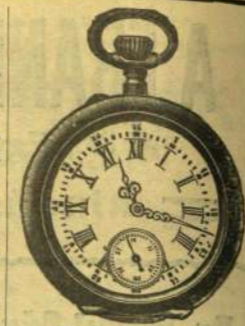
Gyakorlati tanfolyama a német nyelv magánúton való gyors, alapos és könnyű megtanulására.

FŐLSEGES ILLUZÓ!

A karácsonyfa legpompásabb díszé mely egyetlen keresztény családnál sem hiányozhat...

1. szám. egészen fémből, 6 aranyozott angyalal, 30 cm. magas, kezesség kifogástalan működésért.

5 korona! Valódi svájci rendszerű Roskopf-patent-anker-remontoir-óra...

Legújabb üveg karácsonyfadísz.

12 db világított, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint K 40, —60,—70,—80, 1,—, 1.20, 1.50, 2,—, 6 db kartonban, a tárgyak nagysága és kivitele szerint K —75,—90, 1,—, 1.20, lametta (angyalhaj) ezüst vagy arany, borítékoként K —10, díjosodrony...

Karácsonyi jutalom! Minden t. ez. evő, a ki a szeptember 1. és november 30. közötti időben egyszerre 40 koronájú leveleli megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-beresztői éjjeli világító mutatópalánál és egy 1908-ra szóló napárt kap mellécsomagolva.

Szállítási hirdetmény.

A polai cs. és kir. tengerészeti hadiszertár 1908. évi anyagszükségletének biztosítására, és pedig az V. osztály (faolaj) illetőleg 1908. évi január hó 31-én, a többi alant felsorolt osztályokat illetőleg 1907. évi szeptember hó 30-án, mindenkor délutáni 4 órakor a lepecsételve beérkezett ajánlatok fölött a cs. és kir. tengerészeti hadiszertár parancsnokságánál pályázati versenytárgyalás fog tartatni.

- I. oszt. Deszkák és ragasztófa-fenyő- és vörösfenyő-fából. II. Festékek. III. Tisztítógyapot. IV. Bőrárak. V. Faolaj. VI. Lenolaj. VIII. Közösleges mosószappan, fagygyertyák, paraffin és stearin, stearingyertyák. IX. Szepők. X. Ecetek és kefék. XI. Faszén. XIII. Rudacsok, sodrony, bádog és szögek vörösréz, és vörösrézcsövek. XIV. Vörösrézcsövek. XV. Rudacsok, surlóbádog, borítóbádog, pénzötvényből. XVI. Kautsuktárgyak. XVII. Sárgaréz rudacsok, endak, bádog, sárgaréz-sodrony. XIX. Csinvat munkaköltönyökre. XX. Vékony alattások, kötélgyártmányok kenderből. XXI. Kábelszeríen készített kötelneműek. XXII. Spárpa látrányozatlan kenderből. XXIII. Takarók. XXIV. Hajlítható és szab. acél-sodronykötél. XXV. Asbest- és asbest-kautsuk-cikkek. XXVII. Tömlők nyers kenderből.

Minden ajánlattevőnek szabadságában áll ajánlatot csak egy osztályra vagy különválasztott ajánlatot több osztályra vagy egyes csoportokra beadni. A közelebbi részletes és általános szerződési feltételek, ugymint a szállítandó tárgyakról szóló jegyzékek és ajánlati minták a következő helyeken betekinthetők, illetve megszerezhetők: A cs. és kir. közös hadügyminiszterium tengerészeti osztályának irodáigazgatóságánál Bécsben; a cs. és kir. tengerészeti hadiszertár parancsnokságánál Polában, a haditengerészeti parancsnokságánál Triestben és a tengerészeti különítményparancsnokságánál Budapesten; a kereskedelmi és iparkamaránál Bécsben, Budapesten, Prágában, Filzenben, Reichenbergben, Egerben, Budweisben, Brünnben, Troppauban, Grácban, Laibachban, Klagenfurtban, Triestben, Zárában, Lembergben, Krakóban, Brodyben és Pozsonyban a magyar gyáriparosok szövetségénél Budapesten, továbbá Villachban a városi tanácsnál; a faolajszállítást illetőleg Pola, Capo d'Istria, Pirano, Parenzo, Rovigno, Spalato, Ragusa, Cattaro és Castelnovo városok tanácsánál, illetve község-hivatalánál is.

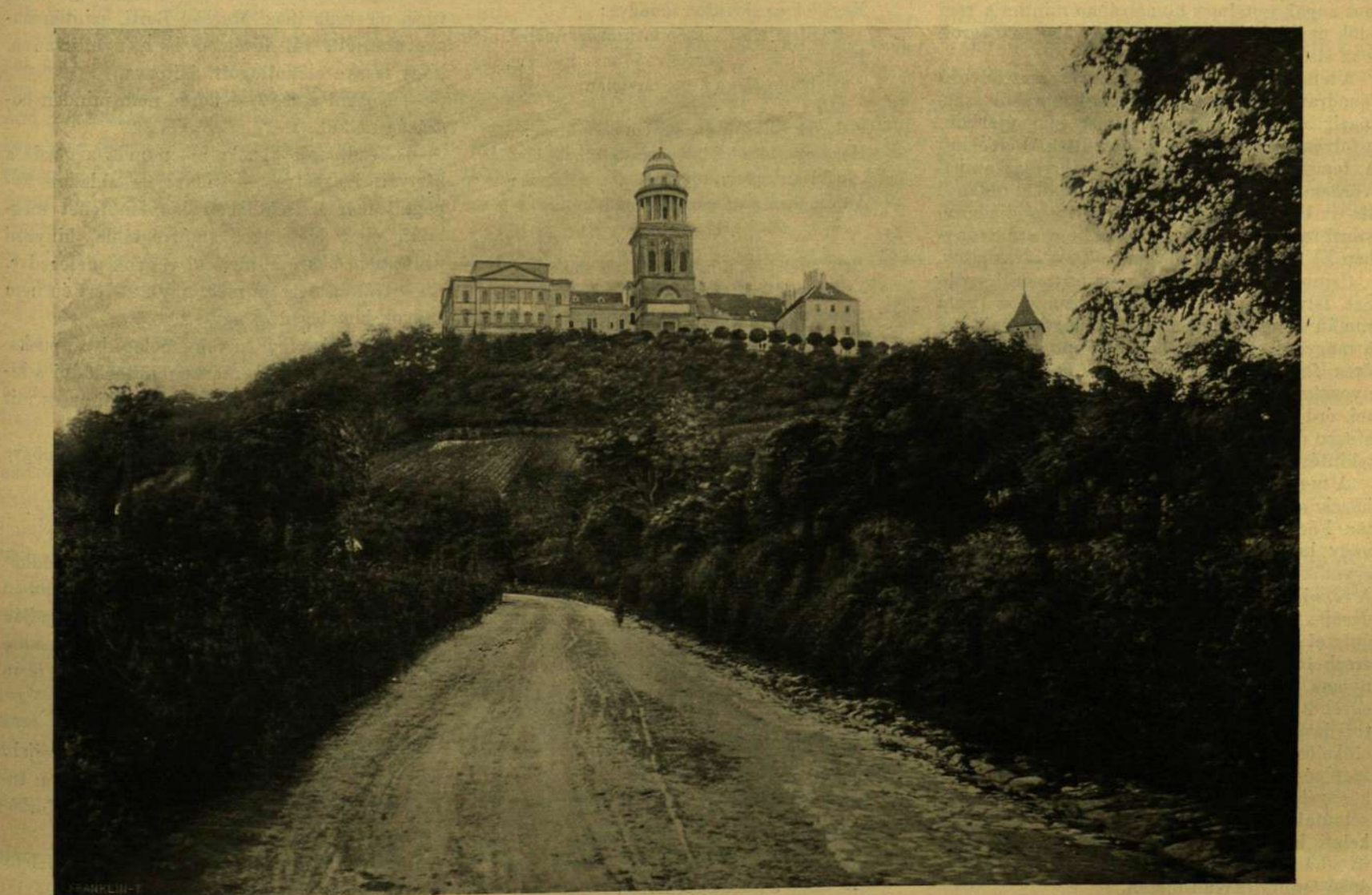

VASÁRNAPI UJSÁG

37. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) Szerkesztő HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, SZEPTEMBER 15.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. A Világkrónika-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

PANNONHALMA. PANNONHALMA a magyarországi benzecsendnek már Szt. István óta főhelye, hol a rend főapátja, jelenleg Fehér Ipoly v. b. t. tanácsos székel, s a hol a szerzet tanárképző-intézete van. A 900 éves ősi monostor hegyen fekvő városi hatalmas épület, a mely érdekes fekvésével, tornyával, melynek aranyos kupolája a rásos napfényben szinte vakítóan csillog, már messziről megfogja az utas ember figyelmét. A várhegy a Bakony hegvidékének egyik legészakibb nyúlánya; tövéhez már a Kis-Magyar-Alföld feketeföldű rónasága simul. Északnak, Keletnek fordulva ezt a messzeterjedő rónát, délnek a Bakony kék hegláncolatát látni. A közeli környezet hullámzó dombvidék, a melyen közbe-közbe egy-egy elragadóan kies völgykatlan húzódik meg. A hegnek volta-képpen három egymáshoz közeledő csúcsa van. A vár az északin épült, míg a középső az országos millenniumi emlék, a délin pedig kisebb templom áll. A várat köröskörül bástya keríti, melyet a déli oldalon Vajdahunyadra emlékeztető kisebb tornyok díszítenek. Az épület maga a kapu mellett három emeletnyi, legnagyobb részében azonban két emelet magasságában épült. Az Árpádok korában királyi várpalotát is foglalt magában, melyben a királyi udvar gyakrabban meg is szállott. Szent László például országgyűlésre is odahívta a nemzet nagyjait, Könyves Kálmán királyunk meg ott fogadta Bouillon Godofrédot. Ebből a régi Árpádkorból persze már csak kevés van meg. A századok folyamán nagyon sok átépítés, bővítés volt szükséges. Az épület külsején nem is kereshetünk hát egyedséges stílust. A XIX. század elején ugyan tervbe vették az egész épületrészeket egységes újjáépítést, a munkát azonban csakhamar félbemaradt. Csak a torony és a könyvtárpépület készült el. A vár középpontja és legérdekesebb része a templom, a mely kétségtelenül Magyarország egyik legszebb temploma. Lényegét tekintve, a

PANNONHALMA. — Balogh Rudolf fővitéle.

A KÖNYVTÁR.

A SZÁZÉVES GŐZHAJÓ.

Szeptember elején útnak indult Anglia partjairól a világ legnagyobb hajója, a *Luisitania*. Hatalmas teste, mely királyi büszkeséggel szeli az ijedten hátráló hullámokat, lassan, ünnepélyesen távolodik a kikötőből, hogy egyre növekvő sebességgel neki vágjon új hazájának, az oceánának.

Első útján Amerikába igyekszik. A célja New-York kikötője, a honnan száz esztendővel ezelőtt a geniális feltaláló újjongó reményei és a csudájára gyülekező nézők gúnykaczaja kísérték első útjára — az első gőzhajót.

Nem tudjuk, véletlen-e, hogy az angolok éppen most küldik legújabb, legnagyobb hajójukat Amerika partjai felé, a mikor a hálás amerikai utódok megünnepelni készülnek *Fulton Róbertnek*, az első gőzhajó szerkesztőjének emlékét, de kétségtelen, hogy Anglia sem szebben, sem méltóbban, de büszkébben sem kérhetne részt a világnak ezen a kulturünnepén, mint e mese-szerű hajóúriás megjelenésével. Ha a *Luisitania* meghajtja lobogóját *Fulton* ünnepén: a száz-esztendősi hajóépítés legkiválóbb alkotása dícséri és tiszteli a mester emlékét. És Albion népe büszkeséggel vallhatja magának e hajót, a mely ezernyi ember eszének és kezének a munkája a mely ijesztő méreteivel, erejével és testének gyönyörű vonalaival a világ legelső gőzhajója — ma, minthogy száz évvel ezelőtt a legelső hajó volt a *Fulton Róbert Clermontja*.

Száz esztendő! Alig több egy emberéletnél, a melyben egy kis boldogságon, keserűségen és csalódáson kívül, egyéb nem igen talál helyet. És ugyanez a száz esztendő elégséges arra, hogy ugyancsak halandó emberek lángeszével és szorgos munkájával megalkossa a *Clermontból* — a *Luisitaniát*. Mintha egy kis megnyugvást, egy kis vigasztalást nyujtana ez az összehasonlítás, a mely az emberi élet temérdek hiábavalóságából elvitázhatalan, igazi eredményeket válogat ki és reményt nyújt arra, hogy az emberiség jövője mégis csak egyéb örökösen vissza-visszatérő körfutásnál.

1807 aug. 17-én, mások szerint szept. 27-én nagy embertömeg állott New-York kikötőjében *Fulton* hajója előtt és hitetlen Tamásként nézte, mikén készülődik első útjára ez a furcsa alkotás, füst és tüzokádó süveggel ékeskedő vízi jármű. Jóslatokban, gúnyolódó kiáltásokban nem volt hiány, mindenkinek akadt valami szellemes megjegyzése és mindegyik bölcs mondásnak a „*Fulton hóhortja*” — így nevezték el a gőzhajót — volt a czéltáblája. A hajó fedelzetén azonban keveset törődtek a tömeg gúnyolódó jó kedvével, mert a feltalálók életútja a múlt században se vezetett rózsás ósvényeken és *Fulton* már eladdig is bőségesen kijutott a töviskekből.

Eredetileg festőnek készült és ifjú korában szép sikereket aratott szűkebb hazájában,

Pennsylvaniában. Ambíciója és kalandos vágyai azonban már 21 éves korában Londonba szölitették, a hová tanulmányainak folytatására 1788-ban meg is érkezett.

A festésnek azonban csakhamar vége szakadt. Angliában ép akkor hajnalodott a gépek korá-

nak és a technikai forrongás magával ragadta *Fulton* is. *Watt* gőzgépének csodás eredményei nem hagyták nyugodni az ifjú amerikai fantáziáját és a mióta meglátta, hogyan forog nyugodtan, egyenletesen a hatalmas gőzgép tengelye, azóta egyre azon töprengett, vajjon miként hajthatná evezőnél, vitorlánál sebesebben a tengerjáró hajót.

Tudott róla, hogy voltak elődjei, a kik évtizedes munkát áldoztak ennek az eszmének és keserves csalódásnál egyebet nem arattak. De ő azért mégis munkához látott és nem csüggedt akkor sem, mikor — már-már a siker küszöbén — a háborus idők elvonták Európa figyelmét kísérleteitől és ő támogatás nélkül, szegényen, elhagyottan, kénytelen volt visszatérni hazájába. Amerikában sem nézte azonban ölbe tett kézzel, hogy az akadályok miként tornyosulnak merész vállalkozása elé, hanem a feltaláló fanatikus hitével és a lángész törhetetlen erejével közelebb nyomult, egyre közelebb jutott céljához, míg végre — ott horgonyozott gőzöse a new-yorki kikötőben.

A tartó köteleket eloldották és a gőzgép lassú zakatolással megforgatta az oldalt kinyúló két lapátkereket. A hajó megmozdult és engedve a kormány nyomásának, karcsú ívben távolodott el a parttól, hogy aztán merészet kanyarodva szembe kerüljön a folyó árjával és megküzdve a víz sodrával, eltűnjön az ámuló nézők szeme elől.

Száz esztendővel ezelőtt így indult első útjára a *Clermont* és eljutott egészen *Albanyig* — 240 kilométernyire New-Yorktól. Ezt a távolságot 32 óra alatt futotta be és a hány-szor csak útközben kikötött, a gúnyolódó tömeg helyett újjongó nép fogadta a merész hajóst. Valóságos

A REFÉKTÓRIUM.

PANNONHALMI KÉPEK. — Balogh Rudolf félvételei

diadalmenet volt a gőzhajónak ez az első útja, a mely végre meghozta *Fulton*nak a rég áhitott, jól kiérdemelt teljes sikert.

A *Clermont*, 40 $\frac{1}{2}$ méter hosszúság mellett, 5 $\frac{1}{2}$ méter szélességű, a gőzgép hengerének hossza 1220 milliméter, átmérője pedig ennek éppen a fele. Ez a gőzgép néhány lóerőnél alig fejtett ki többet, de az egész szerkezet a maga jól megalkotott egyszerűségében megadta az impulzust a további fejlődésre és gyors egymásutánban a gőzhajók egész sorát állította az amerikai folyókön utazó közönség szolgálatába. Európában 1812-ben egy skót ezermester, *Henry Bell*, bocsátotta útjára a gőzhajót, az első oceánjáró gőzös pedig 1819-ben hagyta el Amerika partjait és 25 napi tengeri úttal érte el *Liverpool* kikötőjét.

Azóta bámulatos gyorsasággal haladt a gőzhajó fejlesztése és ma a *Luisitania* utasai a 237 méter hosszú, majd 28 méter széles hajótest kényelmes szalonjaiban vígan szórakoznak, míg a 68 ezer lóerős gőzturbinák szakadatlan forgással hajtják a 38 ezer tonnás kolosszust, a mely a szárazföldhöz hasonló biztonságot nyújt az utasoknak.

És a hatalmas *Luisitania* mélységes tisztelettel hajtja meg lobogóját a kicsiny, igénytelen *Clermont* emléke előtt, mert *Fulton* genieje nélkül ki tudja mikor jártunk volna szédületes sebességgel és megnyugtató biztonsággal a bizonytalan vizeken. Péter Jenő.

JAPÁN SZIVÉBEN.

— Jamato. —

Irtá gróf Vay Péter.

A nap keltével indultunk. *Joshino*, a legközelebbi czélpont még hosszú két napi járóföld. Ninesen időnk vesztegelni. A kago útra kész. A törekeny bambuszud-alkotmány fel van szerelve elemőziával, takarókkal és ernyőkkel. De mind e szükséglet nagyon kis teret foglal, — és a minimumra szorítkozik. Az étel egy-egy kis kosár főtt rizs. A takarók megannyi olajos papírlap. Azonkívül egy-egy szalma-boeskor, hogy ha útközben egyik-másik elkopik, legyen mindjárt kéznél váltani. Mindössze ennyire terjed az egész szükséglet. De hiszen az orientális

MARTINUZZI APOTHEOSISA.

népek egyik nagy kiváltsága, hogy a felesleges soha se kívánták. És így gondolkoztak a japánok is. Ilyen alpra van építve egész életrendszerük. Ezt tanította filozófiájuk. Minek az, mire szükségünk ninesen? Minek a felesleges? Ez a tétel volt jelszava úgy e nép életbölesészetének, mint egész művelődésének is, hogy egyszerű, de kényelmes lét, a szerény — de a legapróbb részletekig gondozott hajlék. — Az itt-ott kifejezésre jutott műérzék, mely in-

kább suggestív gondolatokat igyekszik kelteni alkotásaival, mint materiális műkincseket gyártani. És ilyen módon válott lehetővé, hogy nem csak a gazdag, de a szegény is részesülhetett kényelemben, műlívzetben. E felfogás tette lehetővé, hogy *Nippon* kulturája behatoljon a társadalom legalsóbb osztályaiba.

A kago kétségkívül a lehető legprimitívebb jármű. Egy hosszú bambuszrud, erről kosár, jobban mondva kosárfenek függ alá, mely

MISERICORDIA ÉS VERITAS. — Battoni festménye

JUSTITIA ÉS PAX. — Battoni festménye.

PANNONHALMI KÉPEK. — Balogh Rudolf félvételei

TEHERHORDÓ.

sztintén bambusz nádából van fonva. Ennyi az egész — több úgy se szükséges. A kényelmet pár vánkosszolgálatja.

Emberek könnyen vállokra kapják s elindulnak. Neki a vadonnak. — Se út, se ösvény, — mindössze egy mesgye kigyózik a páfrányok között a hegy oldalán. Óserdő, a merre tekintek, százados kámforfák, örökzöld chryptomériák, terebélyes magnoliák emelkednek. — A hatalmas törzsek körül pedig illatos azalea, rózsaszín rododendron és százfélé cserje nőtt áthatatlan sűrűségébe.

A növényzet kivételes gazdagsága, buja növése e kis szigetország fővárosa.

Japán szívében, Jamato öserdeiben szándékosan pár hetet töltött. Célom kettős: már régen óhajtottam a japán nemzet klasszikus földjét felkeresni s ez időszertint műtörténeti kutatásaimat e tájékon igyekedem folytatni.

Jamató-ban terült el az ősi japán királyság. E földön telepedtek le az első honfoglalók. Úgy viszhangzik e kifejezés: *Jamato*, minden igaz japán szívében, olyan emléket ébreszt és olyan eszményeket kelt, mint nálunk e szó: *Pannónia*.

Szép föld ez nagyon és sajátos. Eredeti és egyedüli a maga nemében. Hegyes-völgyes, csupa sziklaorom és örvény. Aztán minden átmenet nélkül következik a hegyre a völgy — hogy a lapályból csak annál meredekebben emelkedjék egy másik hegy csúcsa a magasba. Vulkanikus kitérések soha fantasztikusabb formákat nem öltöztek. Egy-egy vízválasztó alá tekintve, olyan a vidék, mint egy hullámozó, kitörő láva-tenger.

Az idő gyorsan múlik a rengetegben. És a csendes magány közepett gondolataim zavartalanul szövédnék. Minden legkisebb tárgy egy új eszmét ébreszt, a legesekélyebb esemény új fogalmakat kelt. Óram régen felmondá a szolgálatot, emberek pedig nem rendelkeznek ilyen felesleges lommal. Zsebök sincs, a hová tehetnék, a ruházat nagyon lenge és egyedüli birtokuk: a kis rézpipa és dohányzacskó az övről függ alá.

Dél lehetett, mikorára a vízválasztókat érijük, vagy talán később is lehet, — mellékes. A nap teljes erejével löveli függőleges sugarait. Az erdő és a természet déli álmát aluszsza. Az a bizonyos rejtélyes déli csend nehezedik hegyre és völgyre, mely még teljesebb, még némább, mint az éjszakai. Körültünk minden pihen és úgy rémlik, mintha a világ életlülte meg szűnt volna egy időre.

Jamato ott terült el lábaim alatt, sajátos alakulása hegylánczai, szűk völgyei, pántlikázó folyói, víz alatt álló rizstáblái mind olyanok innét a magasból nézve, mint egy óriási topográfiai térkép. De legszebb a kilátás dél felé. Hegyláncz hegyláncz fölé tornyosulva vetődnek a világos, ezüstfelhős égboltra. És ezüstös párák fátyolozzák szakgatottan a völgyeket. Fellegek csipkésen, foszlányosan kavarognak, kergetik egymást alattunk is és felettünk.

Vándorutunk főeseménye a délelőtt folyamán egy emberi lak felfedezése. A szalmafedeles, széllel bélelt épület ottan emelkedik a hegy nyergén. Útszéli vendéglőnek látszik. Megpillantása újult erőre serkenti vitéz táltosaimat. Nem csekélyebb a csárda népének öröme sem, vendégeket látva közeledni erre, — «a merre még a madár se jár.» És kész a lakoma, egy tál főtt rizs és pár csésze tea. De ha rövid az étlap, annál hosszabbra nyúlik a siesta. És még tovább tartanak a bucsúzás mondókái. Soha szertartásosabb népet a japánál. A spanyol udvar etikette-szabályai egyszerű csiszolatlan-ság számba mennek azokhoz az aprólékos szólásformákhoz, bókókhoz, meghajlásokhoz hasonlítva, melyek itten az utolsó kulira nézve kötelezők; kivált a hegység között, elszigetelve a külvilágtól, távol a modern befolyásoktól, a nép híven őrizte meg a mai napig hajdani szokásait, hagyományait.

Emberek és a háziak valami tizedszer hajtják meg magukat. A bucsúzásnak se vége, se hossza. Így kívánja azt meg a hagyomány. És e hosszadalmas, kölesönös bókolás közben valamennyi mosolyog. A mosoly egy másik társadalmi szabály. Ha két halandó találkozik az úton, első kötelessége mosolyogni. Mondjon bármi közönyös dolgot, vagy tudasson bármennyire szomorú hírt, ábrázatának nem szabad semmi érzelmet, semmi belső felindulást kifejeznie. Az arca változatlanul derült marad egy lakodalmas menet vagy temetés alkalmával. E nép illemtana azt parancsolja: ha barátod szomorú és szenved, ne tedd még levertebbé siránkozásoddal. Első kötelességem nem fokozni, de enyhíteni fájdalmát. Így mosolyog kicsi és nagy, a bölcsőtől a sirig, míg nem a mosoly odafagy valamennyinek ábrázatára.

«Bekei!» «Josso!» mondja szakadatlanul a két első, mire változatlanul feleli a két hátulsó székfordó: «Jantako!» «Jasso!» És ez így megy óráról órára, reggeltől estig — *Bekei Josso* — *Jantako Jasso*. Mit jelentenek e felkiáltások tulajdonképpen, sohase tudtam meg. Értelmét meghatározni annál nehezebb lett volna, mert a betűk és hangok folyton változtak. Megannyi ritmikus exklamatio, hogy annál könnyebben lépést tarthassanak. Mentől meredekebb lett az út, vagy mentől szédítőbb az ösvény, annál hangosabban ismétlődött a «Bekei!» «Josso!» és «Jantako!» «Jasso!»

És a mint megvannak a kis mondókák, megvan számtalan más apró sajátosság is őrizve abból az időből, mikor se vasút, se kocsni nem járt az egész ország területén — és a saját, vagy más lábán járt kivétel nélkül mindenki. A székfordók száma ezrekre ment, és szövetkeztük hatalmas intézménnyé vált. Szerepök így sok-

szor túlhatolt az egyszerű teherhordáson. Napokig, sőt hetekig egy-egy hatalmas vezért víve vállainkon, a közvetlen szomszédságot és folytonos érintkezést nem egyszer használhatták fel a régi időben saját előnyeikre. És még ma is szokásaik, modoruk sokat megőrzött azokból a napokból, mikor ők voltak a közlekedés egyedüli közvetítői. Erejük a régi — és kitarásuk se csökkent. — Olyan bátran lépnek és olyan parancsszóra váltják a rudat egyik vállukról a másikra, mint mikor a Shogunokat és Mikadókát vitték Tokióba, vagy Kyoto felé.

A hegy nyergéről egyenesen az alant tátongó völgybe ereszkedünk alá. Utunk új és új meglepetéseket tár elénk. A növényzet talán még dúsabb és változatosabb. A füvek és páfrányok ezer ismeretlen válfaját tanulmányozhatjuk. Sok helyen a pántlikafű és aranypáfrány szálairól fehér papírszálót lenget a szél. Egy-egy óhaj, vagy fohász áll rajtuk, melyet ájtatos zarándokok illesztettek oda: a szellőre bízva, vigye fel az égbe imájukat.

A mint leérünk a patak mentére, egy irtalmatlanul hosszú kigyó kerül az első két kuli talpai alá, szájában félig lenyelt préda. És fejét magasan fenhordva kacskaringózik, csaknem lábaik köré tekerődve. Oda se néznek, és annak az ösztönszerű borzalomnak vagy undornak, melyet e csúszó-mászó reptília nálunk okoz, ez embereknél nyoma sincs. Buddha követői egyforma babonás tisztelettel viseltetnek minden állat iránt.

Öreg lett a délután, a nap már hanyatlóban van, de falut még mindig nem találtunk. Előtünk a völgy torkolatánál mindössze pár tanyát látok. De bizony nem nagyon hívogatnak éjjeli szállásra. Van egy koresma is. Emberek mindenáron ott akarnak maradni. Értem, ha fáradtak, közel 12 órája vagyunk úton. De egy kis dohány, pár csésze saké és sok jó szó ráveszi őket, hogy induljunk és folytassuk utunkat Dorokavág. A mesgye lejtőn le vezet, így hát gyalogolhatok én is. A tájék változatos, hol sziklafal áll előttünk, hol kis csermelyek vágják el utunkat, vagy egy-egy vízesés zuhog alá a magasból.

Eközben eljutunk a tájék vizeinek egyik fő ágához. A széles mederben közepes folyó hullámzik a tenger felé. Ezen kell átmenni, de hid nem látszik. Mindössze pár szál deszkát kötöttek egymás végébe, de ezeknek sincs szilárd alapja, hanem a két part szikláiról függenek. Kétségkívül eredeti, sőt festői alkotmány. De e tulajdonok bármennyire becsek elméleti szempontból, gyakorlati értékük semmi. A ki járattal a kötéltánczolás mesterségében és nincsenek kecsképatái, arra nézve az átkelés eleve ki van zárva.

VÍZESÉS.

«JAPÁN SZÍVÉBEN» CZÍMŰ CZIKKÜNKHÖZ.

Se emberek nem vihetik ilyen körülmények között a hordszéket, se én magam át nem kelhettem. Tanácstalanul állottunk egy darabig, a nélkül, hogy más mód mutatkoznék átjutni. Visszatérni persze senkinek sincs kedve egy hosszú napi járó földre. Az éjet a folyó partján, étlen-szomjan tölteni se volt kecségető kilátás. A szomorú dilemma közepeti *Matsu* a vezető, a ki ügyes és vicsgó ábrázatával csunya, mint egy gorilla, a nélkül, hogy tervéről értesítene, vagy beleegyezésemet megnyerné, hátára kap és nekiramodik a lélekvesztő deszkáján. Cso-dálkozásomból a hid közepén himbálódva térek magamhoz. Itt mentegőzni késő lett volna. A legkisebb mozdulat megzavarja az egyensúlyt és az örvénybe zuhanunk. Úgy éreztem magam, mintha kővé lettem volna meredve. Csak szerencsésen partra érve merek körülnézni. Szilárd talajra jutva, ismét a saját lábaimon állva, veszem jobban szemügyre a rozoga függő hidat és elszánt kulimat. De már ekkor sokat vesztett értékéből; a mi elmúltól és emlékké váltott, mint álom képe hat csupán.

Rendeltetésünk helyétől azonban még mindig távol lehetünk. Erdőknél és a hegységnél más semerre sem látható. Az ösvény kigyózik, csavarodik, végtelen *Meander* alakjában, hol fel, hol le, a nélkül, hogy emberi lakókra bukkanánk. De találok még több függő hidat, vagy egyszerűen egy-egy gerendát, a melyen áthaladva, folytatjuk utunkat. De már kezdek hozzájuk szokni. Mit nem tesz a gyakorlat!

Sötét éjjel van. Se csillagok, se holdvilág. Az ég boltját nehéz acélszínű fellegek borítják. Csak lassan tapogatózva jutunk előre az erdő mélyében. Embereim kelleltenül ballagnak. Ők se látszanak tudni, merre találjuk a legközelebbi hajlékot. Végre a fák törzsei között derengő, pislogó fény szűrődik felénk és új reményt ébreszt mindannyink szívében.

Hogy családunk, talán mondanom sem kell. A batorító sugár mindössze egy papiros lampionból dereng, mely hosszú póznára tűzve igyekezett vándor tulajdonosának útját megvilágítani. Egy hazatérő láma. Megállítjuk. Ő majd tud felvilágosítást adni, mennyire lehet még a legközelebbi éjjeli szállás. De bizony ő kegyelme csak hebeg és motyog érthetetlen szóttagokat, és tántorog tovább a görögdiyneszerű, lingó-lengő lampion bágvadt fénye mellett. Úgy látszik, látogatásban volt valamelyik jó szomszédnál és a vendégzerető háziak többet öntöttek eszéjébe az új *saké*-ből, mint a mennyit elbirt a jó öreg.

Megyünk, mendegélünk — mint a mese mondja, — tovább. Meszerget a környező tájkép, és mesebeli maga a hangulat. A júniusi ég teljes varázsával hatott, óráról-órára jobban érvényesülnek sötét tónusai, az egymásba folyó körvonalak és az egész páratlan symphonia. Életet pedig és világosságot a képnek az ezer és százezer repkedő, fénylő szentjánosbogár ad. Soha ennyit egyszerre és egy helyen nem lát-tam. Szállingóznak mindenfelől és tündöklöl-

JAPÁN MUNKÁSK.

nek, csillognak, mint a szikra. Szédítő röptükben átkézik az erdőt és mezőt. Izzó szárnnyaikkal bepettyezik az egész távlatot, lidérezszerű fényükkel bevilágítják az egész sötét éjszakát.

És hogy a tündérmeszerű hatás teljes legyen, az egyik cukorsüveg formájú bércezen fantasztikus vár tűnik fel. A folyó túlsó partján lándzsás csapat halad. Fegyverek csak olyan mereven sávozzák a szürke hátteret, mint a Velasquez híres pradói képen.

Gyermekesereg, mely régi helyi szokás szerint a szomszéd faluból jött szentjánosbogár vadászatra. Mindannyi kezében hosszú bambusz nád, végén szalmabuzogánnyal. Ilyen módon fogja el ki ki reptében zsákmányát.

A vár — egy régi zárda. Egyenesen oda irányítjuk lépteinket. Az udvar bástya környezeti és tornyok koronázzák. Beleillik nagyon az általános díszletbe, sejtelmes és festői.

Sokáig döngtetjük a nagy kaput, míg végre egy rekedtes hang kéri: Mi járatban vagyunk? Csak hosszú tárgyalások után nyílik keservesen csikorogva, nyikorogva sarkain a fél szárny. Előtünk a pitvar. Nyitott tűzhelyénél lobog a láng. A parázs felett függő katlan javában forr és sístereg. És belevált a keretbe a kis famulus, ki váltig magyarázta, hogy hajlékot nem adhat, mert ura távol van. A csodálatos helyiség egy régi buddhista kolostor, de már réges-régen néptelen. Egyedüli lakója ma az öreg láma, kivel útközben találkoztunk. Őt ugyan hiába várnök. Mire hazakerül ittas állapotában, régen megvirradt. Ha ugyan hazakerül épen a meredek ösvényen.

De mint halljuk, már nincsen messze innét

A RIZSFÖLDEKEN.

«JAPÁN SZÍVÉBEN» CZÍMŰ CZIKKÜNKHÖZ.

egy tea-ház, ottan majd meghálhatunk. Alig félóra keresés után egy nagyobb épületre akadunk. Még ébren van a gazda. A *fusumák* nyitva vannak. Új épület és ragyog a tisztaságtól. Szobám falait hófehér rizspapír fedi. Selyemfinom szövésű gyékény a pallója. Mennyezete simára gyalult hársfatáblákból áll. Az összes butorzat két műtárgy: egy festmény és egy szobormű. Mindkettő ottan áll a hagyományos díszfűlkében.

A kép — egy szál nádat ábrázol; a szobor a szent hegy, *Tujujama* szerény mása. Első pillanatra kép és szobor jelentéktelen apróság. Mint tárgyak igénytelenek, de az érzés, melyet a szemlélőben vannak hivatva kelteni, annál hatalmasabb. *Tujuj* az örök hóval fedett vulkán-kolosszus — és a lábainál terülő méla nádas két külön conceptio. E fogalmakat szimbolizálni a két műtárgy egyedüli feladata.

Ezt találom egy útszéli koreszmában. A művészi finomulás e magaslata nyilvánul meg lépten-nyomon vándorlásaim alatt. És örömmel látom, hogy legalább a nép még megőrizte esztétikai érzékét: hogy az ország szívében még nem durvult el az atavisztikus finomultság. A nagyvárosaik újbáráinak és iparlovagjainak palotáiban felhalmozott értékes tárgyak ugyis csak nagy vagyoni állásokról, de felette gyér műizléstől tesznek tanúságot. Japánban, épen úgy mint Indiában vagy az arab népek között, a finomult elem, az *élite* a nép között jelentkezik első sorban. A nemzet hagyományai, irodalma a legrégebbi időtől fogva úgy tüntette fel yamato fiait, mint a legelőkelőbbet, a született arisztokráciát. Nyulánkabb volt testalkata, keskenyebbek kezei, finomabbk vonásai. Hajdani mestereik képein hamar észrevehető a különbség, melylyel a közönséges népet és yamato fiait rajzolták. Az előbbi középső, erős testalkatú, széles vállas, durva vonású — míg az utóbbit erősen eszményítve, nyulánkán, karesún, «hajlékonyan, mint a fűszál», hogy költőik egyik kedvenc hasonlatával éljek, állították elénk. Ki ne látott volna ilyen ideális alakokat régi legyezőkön, vázákon, vagy ernyőkön megörökítve? Ezek a yamatók.

Esőre ébrednek. Langyos, lassú, nyári eső csepereg. De útterünkben az időjárás változása nem zavar. Embereim gúnyájában zápor kárt keveset tehet, hordszékeim fölé pedig ernyőt rögtönöznek. A készület kevésből áll. Három nádvevő, egy pár szál sás és két rőf olajos papiros. A vesszőket harántosan felkötik a rúdra, befedve az árkuval — és kész a sátor. A minő elemi a gyártmány, épen annyira célirányos. Megóv teljesen. Pedig hosszú út áll előttünk, legjobb esetben csak éjjelre érkezhetünk Joshinóba.

A vándorlásról mit írjak? A vidék épen olyan szép, mint az előző napokon. És ballagtunk ismét hegyre fel, csak azért, hogy a nyeregbe érve a túlsó oldalon leereszkedjünk egy új völgybe. Napjában ötször-hatszor ismételjük ezt a sétát fel és le, és valahányszor azt hinnők, hogy elértük a legmagasabb csúcsot, szembe

UTSZÉLI SZÁLLÁS.

A RENGETEGEN.

ismét, mint egy varázslatra, új hegység áll előttünk.

De hegy és völgy új és új alakot öltenek. Erdő és mező kövessék egymást bár változatlanul, mindenik mindenkor mégis más. És más és másféle alakban nyilvánul meg az egész hepehupás vulkánikus föld.

Dorokavát — hova már tegnap este óhajtottam elérni és a hova úgy siettettem embereimet — végre délre érjük. És a mint áthaladunk sáros utcáin, mindjobban örvendek, hogy nem itt volt az éjjeli pihenő. Lärmás, szennyes, nyo-

morúságos kis város. A vendéglői pedig olyan kevésbé csalogatók, hogy ebédemet — jobban mondva a kis kosár főtt rizst a folyó túlsó partján emelkedő Buddhista szentély csarnoka előtt költöm el. Onnét nézve legalább szép a kilátás, és meglepetésemre pár jó szobrot talállok.

Eközben az eső is eláll. Derült lesz a táj és derű ébred bennünk is. Kezdem megszokni a gondolatot, hogy *Joshinót* nem délre, hanem csak estére érjük el. Ha előre tudtam volna, hogy ilyen hosszadalmas Japánban toronyirányban utazni, talán más irányt választottam volna.

Akkor hamarabb értem volna el a célpontot, de viszont nem láttam volna a rengeteg őserdőt és nem éltem volna napról napra vándorolva a nép hajdani életét.

A kiderült ég boltján, mintegy a felhőkre építve tűnik fel végre *Joshino*. Karesú tornyai, ernyős pagodái, mint ragyogó délibáb csálóka képei úsznak a láthatáron. A büszke *Mikadók*, hős samuraik hajdani erődje mintha százados szunnyadásból új életre ébredne, olyan daczosan, olyan hatalmasan tekint alá *Yamato* földjére.

A JOSHINO MENTÉN.

«JAPÁN SZIVÉBEN» CZÍMÚ CZIKKÜNKHÖZ.

A HÉTRŐL.

Szilágyi Dezső emlékezete. Őt esztendeje, hogy gyakran olvassuk ma is, mindennap hivatkozunk reá mint legfelsőbb felebbezési tekintélyre, a mit ő jónak, üdvösnek tartott, azt ilyenül hirdetjük jelenleg is s ennek dacára csak most leplezték le az első szobrot, mely hivatva lesz emlékeztétét fentartani. Egy szerény telepés község emelte ezt is, jámbor, egyszerű falusi nép, mely nem köszön neki egyebet, mint a községe nevét, s maga az emlékmű is ennek megfelelő. Országos mozgalom nem indult meg mindez ideig, hogy országos emléket emeljünk a nagy hazafinak, olyat, mely méltóan fejezze ki az utókor számára azt az egész szerepet, melyet a magyar történelemben betöltött. Pedig *Szilágyi Dezső*ben megvolt minden külső tulaj-

hidegen hagyta a szíveket. A mint az ő szívéhez nem férközött senki, ő se férközött a mások szívéhez. Hiányzott lelkében a melegség. Tisztelője sok volt, de nem voltak se barátai, se tanítványai. Félni rettenetesen tudtak tőle, de csak lagymatagon szerették.

A hitelszövetkezetek. Nehány esztendő óta a törpe bankok és a hitelszövetkezetek gomba módjára szaporodtak el Budapesten. S jól ment valamennyinek, némelyiknek még kitűnően is. A százezer vagy kétszázezer koronányi alaptőke annyit hajtott, hogy egy tucat igazgató úr mint úr élhetett meg utána, busás jövedelmeket húzott az «ügyész», és még a részvényeseknek is jutott, — a mi egyébiránt nem mindig volt fontos dolog a vezetők szemében. Köztudomású volt, hogy ez miként történt. A szövetke-

arról is gondoskodnak, hogy szép színezete legyen a dolognak, s az eladósodott kis emberek nevében emelik fel a szavukat, a kik el fognak pusztulni, ha elveszítik a hitelt. Vagyis azoknak a feje fáj nekik, a kiknek megrontására szövetkeztek, s a kiket kimélet nélkül szípoloztak ki eddig. Pedig ha már az állam segíteni akar a bajon, természetesebb lenne talán, ha elválasztaná a két ügyet és segítene ugyan az eladósodott kis embereken, de jól megérdemelt sorsuknak adná át a szövetkezeteket. Mert ha a szövetkezetek kapnak segítséget, bizonyos, hogy azt ismét további egzisztenciák megrontására fogják felhasználni.

Polgármesterek. A magyar városok polgármesterei tanácskozásra gyűlnek össze a kongresszusok idején. Pécsen, hogy meg-

A BALATON PARTJÁN. — Szentmiklósy Zoltán rajza.

donság, a mely szükséges hozzá, hogy a halál után szoborral ünnepejenek valakit. Szeplőtlen jellem volt, a mi a legfőbb tulajdonságok egyike. Személyét érintetlenül hagyták a pártusáknak legázább hullámai is. Nagy hivatalokat töltött be, szellemének bélyegét rá nyomta minden alkotásra, melyet létre hozott, s volt idő, midőn utána és szerinte igazodott az egész magyar politika. S mindehhez hozzá vehetjük azt is, hogy ez a mi korunk emlékoszlopok felállításában éppen nem fukar. Több szobrot állított fel a nemzet az utolsó tíz esztendőben, mint előbb ezer esztendő történetünk egész ideje alatt. Szobrokkal s emléktáblákkal öröktettük meg nemcsak az országos nevű hazafiak emlékeztétét, hanem a nagyobb tudósainkét, íróinkét, művészeinkét is. Sőt gondunk volt itt-ott még a kevésbé ismertekre is. Ilyen körülmények között meglepő, hogy *Szilágyi Dezső* tisztelői még máig se rótták le azt az adót, a melylyel a hála neki tartozik. Oka ennek a jelenségnek több is lehet. A legnagyobb alkalmasint az, hogy az ő egész közéleti működése

zettek egy része olyan manipulációkat folytatótt, a mit rejtett uszoranak nevez a magyar terminológia. Nyolcz százalékánál nem szedtek soha több kamatot, nehogy a büntetőbírószág is beleszóljon ebbe az üzletbe, de szedtek provízió díjakat, levéltári díjakat, jutalékokat, s más e félfeket bőven. Még pedig minden három hónapra külön. Ugy, hogy az adós tíz, húsz sőt több százalékot is fizetett. S üzték ezt a csunya mesterséget éppen a középosztálybeliek, a hivatalnokok, a kiskereskedők és iparosok megmontására. Még pedig nemesak a magok pénzével, hanem a másokéval is, a mennyiben a nálok benyújtott váltókat odább adták a nagyobb bankoknak s az így kapott pénz ismét kölcsön adták. Most ez az utóbbi körülmény a törpe bankoknak torkukra forrt. A nagyobb pénzintézetek megtagadták a hitelt, s a visszszámítolást. Sőt a régi kölcsönöket is felmondották. S egyszerre beállott a veszedelem. De beállott a jajveszélés is. A szövetkezetek vezetői nem kevesebbet követelnek, mint azt, hogy az állam a maga pénzerejével orvosolja a bajokat. Még

vitassák azokat a bajokat, szükségleteket, tenni valókat, melyre a városok érdekében szükség van. Ez a tanácskozás aligha fog valami nagy port fölverni, mert a polgármester urak higadgát, komoly, nyugodt temperamentumú emberek, nem fognak sem szenzációs leleplezésekkel előállani, sem szenvedélyes szóvitákat támasztani. Nem lesz a viták eredménye se párbaj, se egyéb botrány. Ez érdeklődés tehát, melylyel a mi mondva csinált szenzációk fűszeres kosztján elromlott inyű publikumunk ezt a tanácskozást kíséri, nem lesz valami nagyon élénk. Pedig fontossága lesz annyi, mint pl. egy heves képviselőválasztásnak. A városok a nemzetek életében körülbelül azt a szerepet játszzák, mint a esontváz az emberi testben: belőlük indul ki és körülöttük rakódik le a szellemi és gazdasági kultúra a környező vidékre. A városok anyagi és művelődési fejlődése tehát a legfontosabb nemzeti létérdekek egyike. Eléggé ápoltuk-e ezt a létérdeket? A polgármesterek tanácskozása bizonyára azt fogja mondani, hogy nem. Igen nagy bajok vannak városaink éle-

SZILÁGYI DEZSŐ SZOBRÁNÁK LELEPLEZÉSE SZILÁGYI KÖZSÉGBEN: Parózi István községi bíró átvesszi gondoslásába a szobrot.

idézte őket, ha megváltoztatták háttérüket, elvesztették realitásukat. Nem bírt volna megmaradni New-Yorkban a nélkül, hogy meg ne fizesse Trenornak, a mivel tartozik neki, ebből a czélből képes lett volna férjhez menni Rosedalehez is, de mivel a véletlen közbe vetette az Atlanti oceánt közé és a kötelezettségei közé, ezek a kötelezettségek eltűntek szeme elől, mint a mérőföldkövek, melyek mellett elutazik az ember.

A Sabrinán töltött két hónapja egyenesen arra volt számítva, hogy a távolságnak ezt az illuzióját fokozza. A hajókázás olyan varázsszal volt rá, mint valami romantikus kaland. Megindították a nevek és helyek, melyek közt mozgott és hallgatta Silverton, a ki Theocristust olvasta holdvilágnál, mikor a yacht megkerülte a szicíliai hegyfokokat s olyan idegizalmakat érzett, a mely megerősítette hitét saját intellektuális fölényében. De a Cannesben és Nizzában töltött hetek mégis több élvezetet szereztek neki. Az előkelő társaságban való mozgás teljesen háttérbe szorította azokat a prózai és szennyes nehézségeket, melyek elől menekült.

Ha sejtette is kicsit a fenyegető újabb nehézségeket, biztos volt benne, hogy képes lesz velük szembe szállni. Egylőre büszke lehetett ügyességére, a melylyel alkalmazkodni tudott a meglehetősen kényes körülményekhez. Oka volt azt hinni, hogy egyaránt nélkülözhetetlenné tette magát Dorsetnek és Dorsetnek s ha lett volna tisztességes módja arra, hogy pénzbeli hasznót szerezzen a helyzetből, nem lett volna felhő a láthatárán. Igazság szerint a pénze kényelmetlenül kevés volt s erre a hétköznapi zavarra nem tehetett veszély nélkül czélzást sem Dorset, sem neje előtt. A szükség különben nem volt sürgető, valahogy csak elvult így is; annyiszor volt már ilyen helyzetben, az élet pedig egylőre vidám, szép és könnyű volt.

Ma reggelre megígérte Belshire hercegnőnek, hogy vele fog reggelizni s tizenkét óra körül kiment a partra. Előbb megkérdezte szobalánya által, hogy láthatná-e Dorsetnét, de azt a választ kapta, hogy fáradt és aludni akar. Lily arra magyarázta ezt a visszautasítást, hogy Dorsetnét nem hívta meg a hercegnő, bár ő maga megtett erre nézve minden tőle telhetőt. De a hercegnő megközelíthetetlen volt s azt hívta meg, a kit akart.

A hercegnő reggelije, melyet Lord Hubert rendezett szokott virtuozitásával, annál kellemesebb volt Lilyre nézve, mert utitársai nem vettek benne részt. Dorset újabbán mind morózusabb és kiszámíthatatlanabb lett, Silverton pedig olyan arczal járt-kelt, mintha ki akarná hívti az egész világegyetemet. A hercegnő társaságának fesztelensége és könnyedsége kellemes változás volt ezek után a bo-

nyodalmak után. Luncheon után Lily a társasággal elment a kaszinóba. Nem volt szándéka játszani, megfigyelték zsebe kevés alapot nyújtott ilyen kalandra, de szeretett a divánon ülni a hercegnő mögött, míg ez játszott.

A termek tele voltak néppel. Az áradatban alig lehetett az egyes embereket megkülönböztetni, de Lily egyszerre meglátta Brynét, a mint elszántan tör magának utat az ajtókon át s mellette a kis Fishernét. Bryné szemmel láthatóan a terem egy bizonyos pontja felé törtetett, de Fisherné elvált mellőle és leült a leány oldalán.

— Hogy elvesztem? — felelt az utóbbinak kérdésére. — Azt hiszem, ez egyre megy, máris elvesztettem. Borzasztóan összevesztünk ma reggel. Tudja, a hercegnő cserben hagyott az este az ebédnél s ő azt hiszi, ez az én hibám, az én rossz rendezésem. A legrosszabb pedig az, hogy a telefon-üzenet oly későn jött, hogy az ebédet meg kellett fizetni és Béccasin jó borsos számlát csinált, hiszen azt mondták neki, a hercegnő is el fog jönni!

Fisherné halkán elnevette magát. — Lujzát olyan borzasztóan kihozza sodrából, ha meg kell fizetnie valamit, a mit nem kapott meg — és én voltam a legközelebbi élőlény, a kire lecsaphatót, hát pozdorjává tört engem.

Lily kifejezte részvétét. — Ha tehetek valamit, ha csak arról van szó, hogy találkozzanak a hercegnővel... Ugy tudom, Bry urat mulatságosnak találja... Fisherné azonban határozott mozdulattal vetette közbe:

— Édesem, bennem is van büszkeség, a mesterségem büszkesége. Én magam nem tudom rávenni a hercegnőt s nem tűntethetem fel a maga érdemét a magaménak. Elhatároztam magamat: ma este Párisba megyek Gormerékkal. Ok még az elemi fokok vannak, egy olasz herceget többnek néznek egy közönséges hercegnél s mindig azon a ponton vannak, hogy olasz hercegnék néznek egy kereskedelmi utazót. Megóvni őket ettől, ez most a hivatásom. Mielőtt azonban megyek, megcsinálom a végrendeletemet: magának hagyom Bryéket.

— Én rá? Nagyon kedves, hogy gondoltam, édesem; de... — Olyan jól el van látva? — Fisherné éles tekintetet vetett rá. — Olyan jól, hogy visszautasítja ajánlatomat?

Bart kisasszony lassan elpirult. — Azt akartam mondani, hogy Bryéknek nem kellene ez az elrendezés.

— Azt akarta mondani, hogy maga borzasztóan lenézte Bryéket és tudja, hogy ezt ők észrevették...

— De Carry! — Oh, bizonyos irányban Lujza sziporkázik

az értelmességétől. Ha legalább kicsinálta volna, hogy meghívják őket egyszer a Sabrinára, különösen, ha hercegek vannak ott. De még nincs késő, — fejezte be komolyan.

Lily mosolygott. — Maradjon itt és én ráveszem a hercegnőt, hogy ebédeljen velük.

— Nem maradhatok, Gormerék már kifizették a szalon-kocsimat, — mondta Fisherné egyszerűen. — De azért csak szerezze meg nekik ebédre a hercegnőt.

— Sajnálom, hogy elhanyagoltam Bryéket, — mondta Lily nevetve.

— A mi Bryéket illeti... én magára gondoltam, — vágott közbe Fisherné. Aztán közelebb hajolt Lilyhez és halkabban folytatta:

— Tudja, hogy átmentünk valamennyien Nizzába az este, miután a hercegnő cserben hagyott bennünket. A Lujza eszméje volt, meg is mondtam neki a véleményemet róla.

— Igen, láttam magukat hátul, az állomáson.

— Igen, az a férfi, a ki egy kocsihoz ült magával és Dorsettel, — az a szörnyű kis Dabham, a ki a «Jegyzetek a rivierai társaságból» című czikkeket írja, — velünk ebédelt Nizzában. És ő elmondja mindenkinek, hogy maga és Dorset egyedül mentek haza éjfél után.

— Egyedül? Hiszen ő velünk volt, — nevetett Lily, de a nevetése elkomolyodott Fisherné tekintetének hatása alatt. — És ha egyedül mentünk haza? Mi borzasztóan abban? Hát kinek a hibája volt? A hercegnő Cimiezen töltötte az éjszakát a trónörökösnél, Berta megúnta a látványosságot és korán elment, megígérve, hogy megvár minket az állomáson. Mi idején ott voltunk, de ő nem, — nem volt ott egyáltalán.

Bart kisasszony olyan hangon mondta ezeket, mint a ki gondatlan biztonsággal teljesen meggyőző adatokat mond, de Fisherné mintha nem törődne az ő szerepével az egész dologban, hanem más nyomra tért.

— Berta nem jött oda? Hát akkor hogy ért haza?

— Azt hiszem, a legközelebbi vonattal. Két különvonat volt az ünnepre. Annyit tudok, hogy biztonságban van a yachtban, bár én nem láttam még ma, de láthatja, hogy nem az én hibám.

— Nem a maga hibája, hogy Berta lekészt? Édes fiam, csak ne kelljen magának megadni az árát!

Fisherné fölkel, észrevette, hogy Bryné feléje közeledik.

— Itt van Lujza és nekem hozzá kell mennem. Oh, külsőleg a legjobb viszonyban vagyunk, együtt lunchölünk, de szíve szerint engem enne meg lunchre.

Aztán hozzátette: — Jusson eszébe, én rá hagyom őt magára.

Lily magával vitte a Casinóból Fisherné bucsúszavának emlékét. Előbb megtette az első lépést Bryné jóindulatának visszanyerésére. Egy barátságos közeledés, egy pár szó, hogy ezután gyakrabban kell látniok egymást, egy tekintet a közel jövőbe, a mely magába foglalta a hercegnőt és a Sabrinát is, — milyen könnyű volt mindezt megtenni, ha az ember ismeri a módját! Lord Hubertnek, a kivel a Casino lépcsőjén találkozott, azt mondta, vegye rá komolyan a hercegnőt, hogy ebédeljen egyszer együtt Bryékkal. Ő pedig azt vállalta magára, hogy meghívhatja őket a Sabrinára. Lord Hubert megígérte segítségét azzal a készséggel, melyre Lily mindig számíthatott.

A nyugtalanság azonban megmaradt Lilyben. Azon tűnődött, vajjon Seldennel való véletlen találkozása idézte-e elő? Ezt nem hitte, — a saját megváltozása annyira teljesen látszott, aggodalmaival való hirtelen szakítása oly messzire toltá mögéje a közelmúltat, hogy még Selden is, mint e mult egyik része, bizonyos irreális színezetet kapott. És Selden megértette vele, hogy nem fognak többé találkozni, hogy csak egy-két napra bukkant be Nizzába s fél lábbal már rajta van a legközelebbi gőzhajón.

Nyugtalansága fokozódott, mikor meglátta Dorsetet, a mint a Hôtel de Parisból jött egyenesen feléje. Lily a partra akart menni, hogy

visszatérjen a yacht, de most az az érzése támadt, hogy előbb még valaminek történnie kell.

— Merre megy? Ne sétáljunk egyet? — kezdte Dorset s nem is várva be a feleletet, az alsó kertek felé vezette Lilyt.

Első pillanatra észre lehetett rajta venni a legnagyobb ideges feszültség jeleit. Hallgatva, gyors lépésekkel ment Lily mellett s aztán hirtelen megállva, kérdezte:

— Látta Bertát? — Nem. Mikor eljöttem a yachtból, még nem volt fönn.

Dorset erre úgy nevetett, mint a hogy az elromlott óra nyikorog.

— Még nem volt fenn? Hát lefeküdt egyáltalában? Tudja, mikor jött haza? Ma reggel hétkor.

— Hétkor? — Lily megdöbbsent. — Mi történt? Vasuti baleset?

Dorset megint elnevette magát. — Lekéstek a vonatról, minden vonatról és vissza kellett mennünk.

— Hogyan?

— Hát nem tudtak mindjárt kocsit kapni olyan késő éjjel, — Dorset magyarázata úgy hangzott, mintha csakugyan mentetgetni akarná a feleségét — és mikor végül kaptak kocsit, csak egy lovas volt, és az egy ló pedig sánta.

— Milyen kellemetlenség! — mondta Lily s aztán kis szünet mulva hozzátette:

— Mennyire sajnálom, de hát várunk kellett volna rájuk?

— Várni az egylovas kocsi? Aligha bírt volna el mind a négyünket, ugy-e?

Lily úgy fogadta ezt, a hogy egyedül lehetségesnek látszott: nevetéssel, a mely az egész dologt humorosnak igyekszik feltüntetni.

— Hát bizony ez nehezen ment volna; váltakozva gyalog kellett volna mennünk. De szép lett volna látni a napfölkeltét.

— Igen, a napfölkelté szép volt, — mondta Dorset.

— Igazán? Hát maga látta?

— Láttam a földszelről. Vártam rájuk.

— Persze, — képelem, mennyire aggódtok. Miért nem hívatott engem, hogy osszam meg virrasztását?

Dorset hallgatva állt, gyöngye, lágy kezével rángatva bajuszát.

— Nem hiszem, hogy valami nagyon érdekelt volna a kibonyolódás, — mondta hirtelen dühvel.

Lilyt ismét kihozta kerékvágásából Dorset hangjának hirtelen változása s egy szempillantásra látta a pillanat veszedelmét.

— Kibonyolódás? Nem túlságos nagy szó ez ilyen kis balesetre? A legnagyobb baj elvégre is a fáradság, melyet Berta azóta bizonyára kipihent már.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK KIÁLLÍTÁSA.

— Ne beszéljen! — tört ki Dorset, egy megsejrtült gyermek kiáltásával s mialatt Lily igyekezett elleplezni részvétét s úgy tenni, mintha nem volna rá semmi ok, Dorset levette magát a padra, melynek közelében állottak és kiöntötte szívének keservét.

(Folytatása következik.)

KOSSUTH SZERZŐDÉSE.

Kossuth Lajos hírlapírói pályájának emlékei a rávonatkozó irodalomban nem ismeretlenek többé. Szakmunkák, életrajzok, folyóiratok hátsábjain nagyrészt együtt van az a témák anyag, mely Kossuth Lajost hírlapírói múltjában ismerteti. Az utolsó két esztendő alatt aztán a napilapok is publikáltak néhány ismeretlen okmányt. Ezek között az *Az Ujság* című lapnak közlései és az *Ország* egyik publikációja e sorok írójától néhány érdekes bio-gráfiai adattal gazdagították a Kossuth-irodalmat, melynek ezúttal szintén egyik ilyen érdekes dolgot óhajtjuk feltárni. Kossuth Lajos egyik szerződéséről van ugyanis szó, melyet 1843 június havában akart megkötni Landerer Lajos kiadóval, de a miből később, ügylátszik

nem lett semmi, mert 1844 közepén Kossuth és Landerer között beállt a szakadás.

Ezt az érdekes és ezideig még közre nem adott okiratot eredetileg *Esztelgar* László dr., a pár év előtt elhunyt fiatal tudós fedezte fel s ő óhajtottta Kossuth hírlapírói pályájáról szóló dolgozatának második részében ismertetni, a mit azonban váratlan halála miatt már nem tehetett meg. Az ő hagyatékában találtuk fel a német szövegű szerződés másolatát, melyet most hű magyar fordításban, megfelelő kommentárral közreadunk. Egylőre közöljük a szerződést, mely így hangzik:

Szerződés.

Alulírottak, még pedig egykésről Landerer Lajos úr, mint a Pesti Hírlap kiadója, másik részről Kossuth Lajos úr, mint ugyanezen lap szerkesztője, a mai napon a következő szerződést kötötték:

1. Landerer L. úr átadja Kossuth Lajos úrnak a Pesti Hírlap szerkesztését olyan korlátlan módon, hogy jogában áll az összes szerkesztőségi ügyeket és viszonyokat anyagi, szellemi és pénzügyi tekintetben, úgyszintén a munkatársak megválasztását, számát és díjazását a saját tetszése szerint rendezni, elintézni és velük legjobb belátása szerint banni.

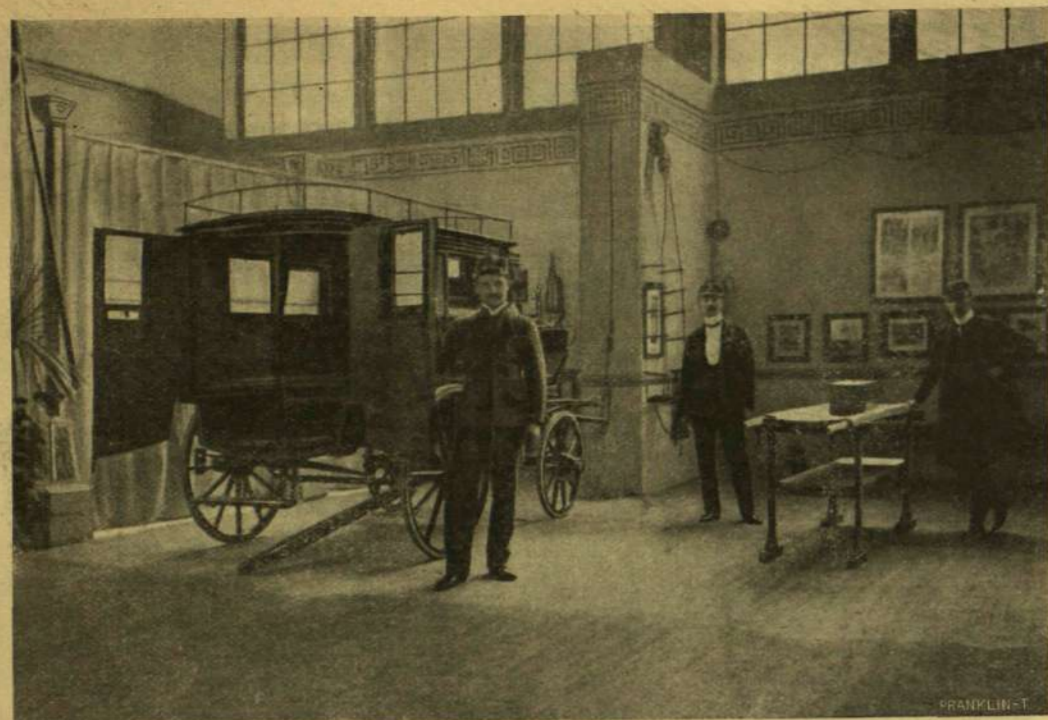
2. Kötelezi magát Landerer L. úr, hogy Kossuth Lajos úrnak szerkesztőségi fizetéseken és fedezésére az összes szerkesztőségi kiadásoknak, nevezetesen: a szerkesztőségi tagok, levelezők és munkatársak tiszteletdíjai és fizetési, folyóiratok, könyvek vásárlása, postadíj kiadások, szerkesztőségi helyiségek, szolgáltatás, irószközök stb. a Pesti Hírlapnak minden előfizetett száma után (kivéve a tiszteletpéldányokat) 3 ftt 50 krt konv. é., azaz három forint ötven krajczárt konv. é. évenként; vagy félvenként 1 ftt 50 krt konv. é. fog fizetni és azonkívül 100, azaz száz példányát a Pesti Hírlapnak, mint szabad példányokat a munkatársak és cserepéldányok számára ingyen fogja kiadni.

3. Az elszámolásnak félvenként kell történnie. Föltéve, hogy az előfizetők száma 4000 (négyezer)-nél alábbra nem száll, Kossuth Lajos úrnak mindannyiszor a hónap elsején 800 (nyolcezzáz) forint és azonkívül 1500 (ezeröttszáz) forint január 15-én előzetesen fizetendő, június 15-én pedig a felévi számla összege készpénzben törlesztendő. Ugyaníly módon történnek a második felévi fizetési 800 forintonként, július 15-én 1500 forint előre fizetendő Kossuth Lajos úrnak és a második felévi elszámolása december 15-én rendezendő és kiegyenlített. Abban az esetben, ha az előfizetők száma 4000-nél kisebbre süllyedne, Kossuth Lajos úr fizetési ebben arányban, a meglévő előfizetők számához képest állapítandók meg.

AUSZTRIA KIÁLLÍTÁSA.

A NEMZETKÖZI BALESET-ÜGYI KIÁLLÍTÁSBÓL.

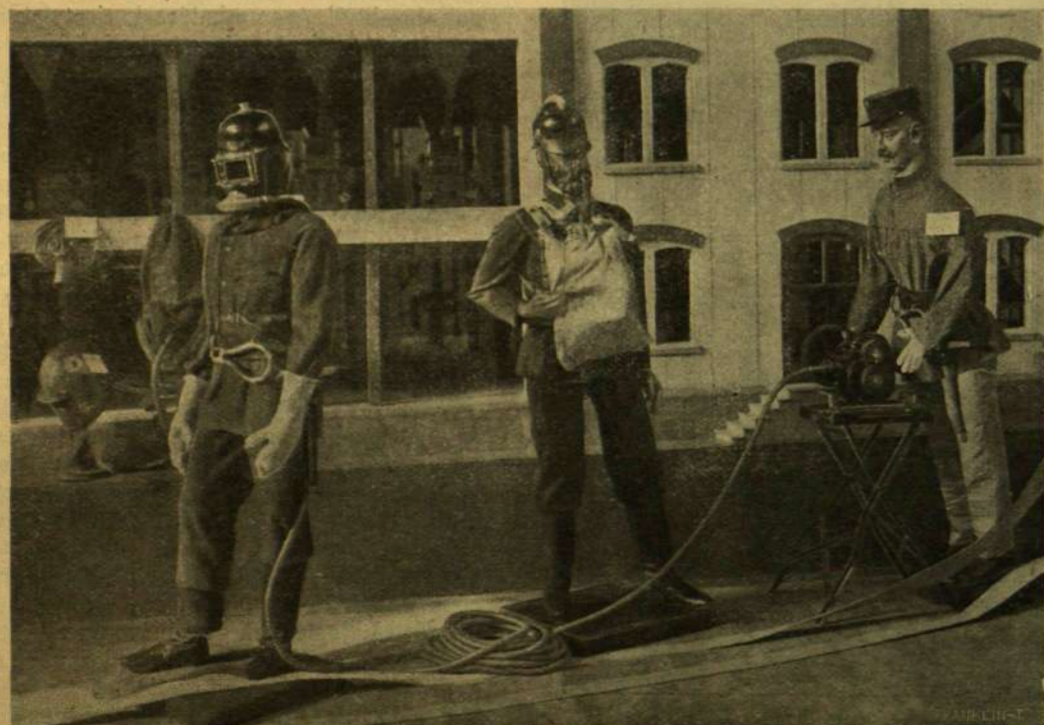
A BUDAPESTI MENTŐEGYESÜLET KIÁLLÍTÁSA.

4. Kötelezi magát továbbá Landerer úr, hogy abban az esetben, ha Kossuth Lajos úr ezen szerződés lejártá előtt elhaláloznék, hátramaradó özvegyének 1000 forintnyi évdíjat fizet. Ha azonban Kossuth Lajos úr a jelenlegi szerződési idő első két évén belül halálozna el, úgy Landerer L. úr csak ötszáz forintot fizet Kossuth özvegyének évenként, mindkét esetben csakis addig, míg a Pesti Hírlap fennáll.

5. A jelen szerződés hat egymásután következő évre szól, még pedig úgy, hogy Kossuth L. úrnak ezen idő alatt — ha Landerer L. úr kötelezettségeinek pontosan eleget tesz — sem a Pesti Hírlap szerkesztőségétől visszalépnie, sem pedig egy más újság szerkesztését elvállalnia, vagy mint más újság munkatársának föllépnie nem szabad. A hat év lefolyása után a jelen szerződésből származó összes kölcsönös kötelezettségek megszűnnek.

6. Kossuth Lajos úrnak szabadjára hagyjuk, mennyiben akar jövőben a szerkesztőségi munkálatokban saját maga részt venni, vagy azokat más, névtelen munkatársak által végeztetni. Kötelezi magát azonban Kossuth L. úr, hogy az újságot ezen szerződés tartama alatt mindig a saját neve alatt fogja kiadni és a szükséges szerkesztői felelősséget személyesen fogja képviselni.

7. Ha Landerer L. úr a Pesti Hírlapot a jelen szerződés lejártá előtt, legfelsőbb beleegyezéssel (engedéllyel) más alaknak átadná

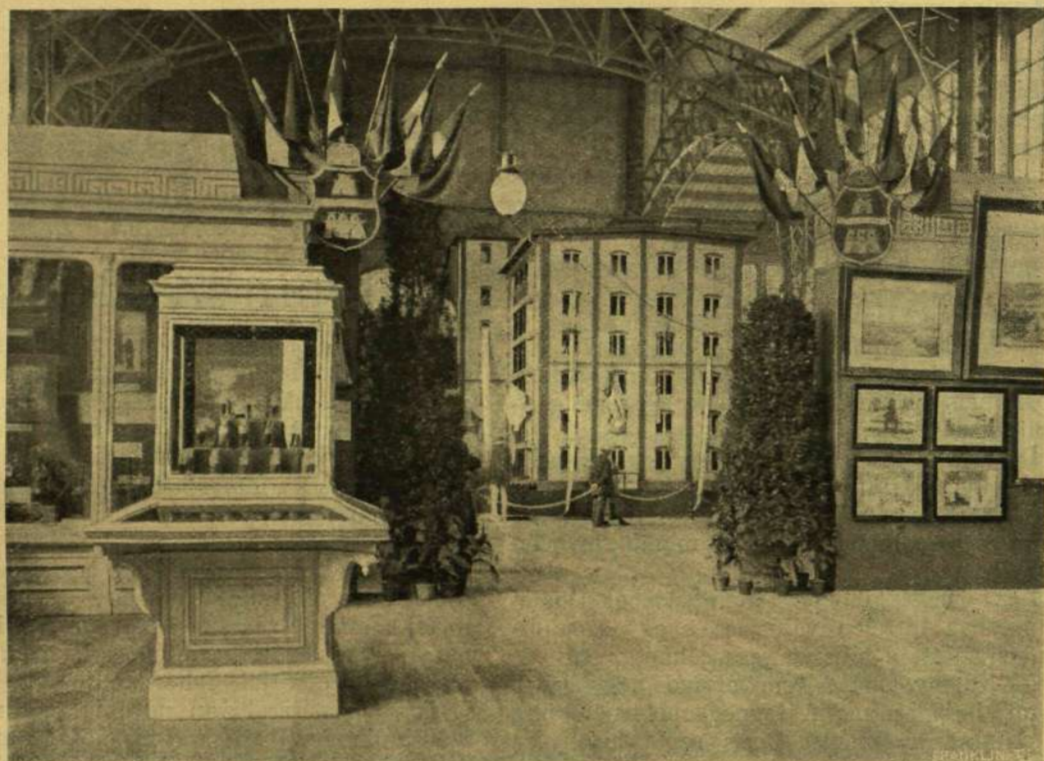
KÉSZÜLÉK, MELYNK SEGÍTSÉGÉVEL A TŰZOLTÓRAT ELLÁTJÁK LEVEGŐVEL.

A NEMZETKÖZI BALESET-ÜGYI KIÁLLÍTÁSBÓL.

vagy halálos esetben az engedélyt feleségére ruházná át, úgy Landerer L. úr ezennel kötelezi utódját, hogy ezen szerződést és az ebből származó kötelezettségeket Kossuth L. úrral szemben főtartása és végrehajtsa úgy, a mint másrészt Kossuth L. úr kötelezi magát, hogy szerződésbeli kötelezettségeinek Landerer L. úr utódjaival szemben is, ezen szerződés tartama alatt pontosan eleget fog tenni.

8. Abban az esetben, ha a körülmények megkívánják, hogy a lap kiadásában lényeges változások (mint az ívszám szaporítása évfolyamonként 208-nál többre, a lapoknak gyakoribb megjelenése, az ívrét nagyság szélesítése stb.) történjenek, úgy ez csak a két fél előzetes meg egyezése és a szaporított kiadások aránylagos repartíciója után történhet. Ettől eltekintve, megmarad az ívrét nagyság, a papír és nyomtatás úgy, mint az 1842-iki évfolyamban: ugyanígy az ívek száma 208 az egész évre, minél megjegyzendő, hogy minden két árkus példánynál 1 és fél folio oldal hirdetések számára marad.

9. Kossuth Lajos úr kötelezi magát ezzel szemben, hogy a Pesti Hírlap szerkesztését minden rendelkezésére álló eszközzel fogja végezni és a lap fejlődéséről legjobb tehetsége szerint fog gondoskodni, kijelentvén, hogy ezért a 2-ik pontban megállapított fizetés-

A SZÉKESFŐVÁROS KIÁLLÍTÁSA.

sel megelégszik és további követeléseket nem támaszthat.

Minek bizonyosságul a jelen szerződést mindkét fél sajátkezűleg aláírta.

Pest, 1843 június —

*

A Kossuth és Landerer között tervezett 1843-iki szerződésnek ime ez a vázlata. Hogy ez a szerződés mind a két szerződő felet kötelezte, bizonyítja az, hogy Kossuth még 1844-ben is szerkesztője volt a Pesti Hírlapnak. Ebben az évben azonban közöttük és Landerer között differenciák merültek föl. Esztogár László dr. Kossuth hírlapírói pályájáról szóló tanulmányában úgy véli, hogy a differenciákat alkalmasint Kossuthnak túlmagas igénye, évi 18.000 forintról szóló fizetés s egyéb követelésesei idézték elő, a mi azonban tévedés. Kossuthnak akkora volt a népszerűsége 1844-ben, hogy Landerer készséggel elfogadta volna ezt a feltételt is, de közbejött ennél egy sokkal fontosabb momentum, a bécsi kormány beavatkozása, mely Landerert, ki különben is a bécsi kormány titkos ügynöke volt, arra bírta, hogy a szerződést — megfelelő kárpótlás ellenében — Kossuthal ne kösse meg. Ezt bizonyítják a Ferenczy Zoltán által a Történelmi Tárban publikált ama Kossuth—Wesselényi-levelek is, melyeknek egyikében Wesselényi a bécsi kormány intrikájára és a Landerer Lajos inkorrekt eljárására utal. Emez intrikáknak egye-

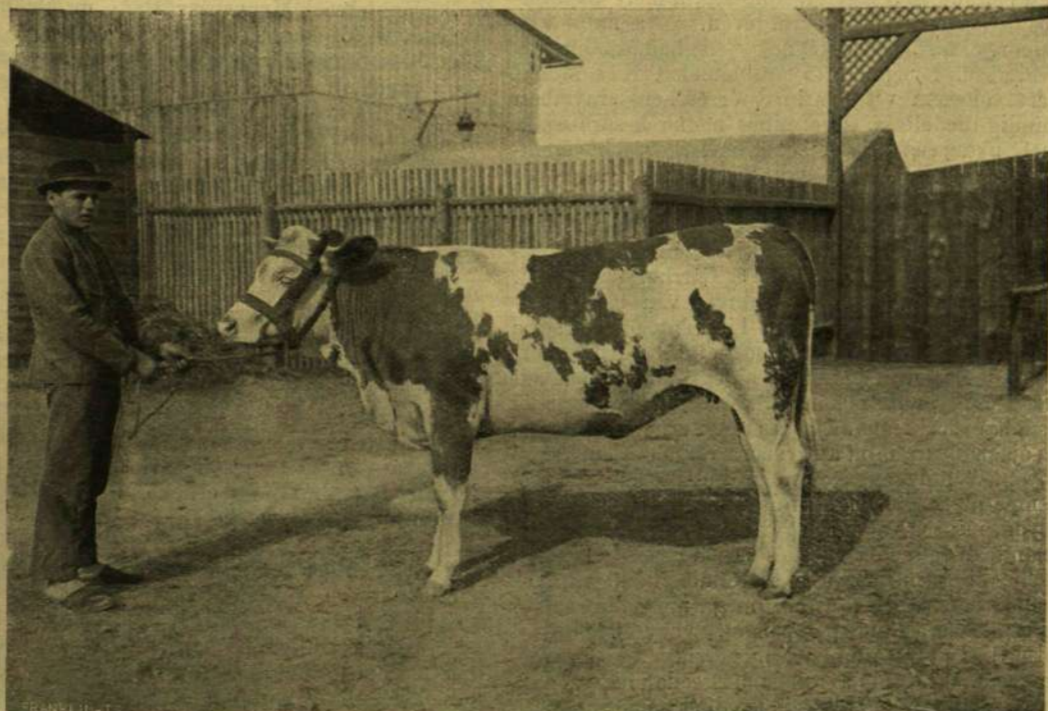
ELSŐ DÍJJAL KITŰNTETETT CSÖDÖR, SOHRAMM JÁNOS TENYÉSZETE NAGY-ATÁDRÓL.

dül a Kossuth nagy népszerűsége és lapjának óriási hatása volt oka, úgy hogy a későbbi szerződés létrejövésének egyedül ez a körülmény volt akadályozója. Zuboly.

SEPTEMBER 20-IKA RÓMÁBAN.

Voltaképen azt a címet kellene adni az itt elbeszélendőnek: Róma 1870. szeptember huszadika után. De az, a mi e historiai napra következett, mégis csak e nap jelentőségéből folyt, és szeptember huszadika az a határkő, mely a pápaság, sőt Itália régebb és újabb történetét elhatárolja egymástól. E napról sokat írtak már, az olaszok nemzeti ünneppé is avatták és sokáig tusáztak körülötte a bőséllentétek. A pápaság hívei fájdalommal és indulattal emlegették, az egységes Olaszország hívei diadaltól ittasan. De lassankint eljön az idő, mely alkalmas a nyugodt történelmi visszapiantásra. Harminczhét éve mult annak, hogy a pápaság világi uralma megszűnt és Róma Olaszország fővárosa lett. A fordulat egy nap műve volt, de az átalakulás hosszú évekig tartott.

Érdekes mindezt az elmúlt idők magaslatáról nézni. Az 1870-ik év szeptember havában bizony nem mindenki érezte át az örök város lakói közül a rohamléptekkel közelgő események jelentőségét. Raffaele de Cesare, az egyházi ál-

ELSŐ DÍJJAL KITŰNTETETT SIMMENTHALI ŰSZŐ, ÖZVEGY DÖRY VILMOSNÉ TENYÉSZETE.

A PÉCSI GAZDASÁGI KIÁLLÍTÁSRÓL.

lam legújabb történetírója beszéli, hogy szeptember huszadikán, midőn a piemontiak ágyui már megkezdették a Porta Pia bombázását, IX. Pius pápa dolgozószobájában ült és verses szőreitvenyt készített e szóról: reszketni, «tremare.» A pápát csak akkor ragadta és rázta meg a pillanat történelmi nagysága, midőn a város elesett és az Angyalvár ormáról lehullott a pápai zászló. Nevezetes a Vatikán lapjainak magatartása is. Abban az időben csak hivatalos újságok jelentek meg Rómában. A *Giornale di Roma*, mely a leghivatalosabbak egyike volt, szeptember 12-ikén röviden újságolja a nagyjelentőségű eseményt, hogy *San Martino* gróf Viktor Emánuel király sajátkezűleg írt emlékeztető levelével Rómába érkezett. Szeptember 17-ikéig ugyanez az újság naponta csak egyhány sorban adott hírt a támadó sereg mozdulatairól, 18-ikán, vasárnap lévén, nem jelent meg, 19-ikén pedig, midőn *Cadorna* tábornok már Róma alatt ütött tábort, nem volt más mondani valója, mint az, hogy «a közrend csodálatraméltó a városban.» A *Giornale di Roma* ezzel a számával aztán beszünt. Helyét a következő napokon már az olasz királyság hivatalos lapja, a *Giornale ufficiale di Roma* foglalta el, de az is csak az ideiglenes kormányzat okmányait és rendeleteit tette közzé.

Pillanatnyilag ily külső jelek közt ment végbe a nagy átalakulás.

A továbbiakról, tudniillik arról, hogy a pápa-

ELSŐ DÍJJAL KITŰNTETETT 14 HÓNAPOS SIMMENTHALI BIKÁ, ÖZVEGY DÖRY VILMOSNÉ TENYÉSZETE.

ság és a királyság hogyan fért meg egymással Róma új korszakának első idejében, föltöttebb érdekes képet fest egy most megjelent könyv, melynek címe: *I primi anni dei Roma Capitale* (1870—1878), szerzője pedig Ugo Pesci, egy olasz újságíró.

Hogy mi történt szeptember huszadika után? Nos hát — beszéli Pesci — mindennek előtt az történt, hogy az olasz tisztek és katonák már szeptember 23-ikán, a Maestro dei Sacri Palazzi belépőjeivel, megtekinthették a Vatikán belsejét. A Vatikán tudniillik akkor még az alatt a jó benyomás alatt állt, hogy az olaszok exterritorialis területnek fogják tekinteni a Citta Leoninát. A valóság az volt, hogy az olasz kormány még ideiglenesen tekintette Rómában való tartózkodását, melyet azonban véglegesnek nyilvánított az október második plébiscitum után, midőn a polgárok túlnyomó többsége az új rend fentartására adta szavazatát.

A béke ezután már nem is tartott sokáig az ellenfelek közt. A pápa 1870. november elsején átokkal sújtotta mindazokat, a kik részt vettek Róma elfoglalásában. A mire a liberálisok azzal feleltek, hogy a jezsuitáknak Rómából való kiltását követelték. A nép köréből napról-napra megisméllődtek a tüntetések és az ellentüntetéseket. A lottó húzásánál lehurrogták az 58-as számot, mely a pápa száma volt és zajosan megtapsolták a 20-asat, szeptember 20-ikára való emlékezéssel. Az élcelapok bántó karikatúrákat

Első díjjal kitüntetett szarvatlan kos, Hainrikffy Pál szarvasdi juhászatából.

Első díjjal kitüntetett kos, Meller Rudolf homokszentgyörgyi juhászatából.

A PÉCSI GAZDASÁGI KIÁLLÍTÁSBÓL.

rajzoltak a pápáról, még a színházakban is napirenden volt a tüntetés a pásaság ellen.

Igen élesen támadták a pásaság hívei a királyi udvart is, noha Viktor Emánuel király igyekezett minél kiméletebben viselkedni a pápával szemben.

De mindez nem békítette meg a Vatikánt. A trónörökös pár a Rómába költözését követő első vasárnap misére ment a S. Maria Maggiore egyháza.

1872-ben hírek keltek szárnyra a pápa közele elutazásáról. De ámbár monsignor Pacca nagyon kardoskodott az elutazás mellett, és egészségi okok miatt az orvos is sürgetően ajánlotta.

1878 január első napjain Viktor Emánuel király halálós ágyán fektett. A pápa, értesülvén közelgő végéről, elküldte hozzá missus dominicusát, monsignor Marinellit. Akkoriban azt beszélték, hogy a király, ki már előbb felvette a haldoklók szentségét, bűnbánó nyilatkozatot tett a pápa küldöttje előtt.

— Mint katolikus halok meg. — mondotta. — Különös vonzódást és odaadást érez-

tem mindig ő szentségének személye iránt. Ha bármely cselekedetével személyes kedvetlenséget okoztam volna a szent atyának, őszintén sajnálom. De mindabban, a mit tettem, az a tudat hatott át, hogy kötelességemet teljesítem mint polgár és mint fejedelem, és semmit sem követtem el őseim vallása ellen!

A személyes megbecsülés valóban kölcsönös volt e nagy ellenfelek közt. Ugo Pesci feljegyzí, hogy egy ízben Gatti jezsuita atya kemény nyilatkozatot tett Viktor Emánuelról, de a pápa a szavába vágott: — Nem akarok ilyet hallani, mert derék ember az!

Ugo Pesci feljegyez még egy jellemző anekdotát — s ezzel végezzük emlékeinek ismertetését.

Egy alkalommal két nemes testőr beszélgettett IX. Pius előszobájában arról a lelkes tüntetésről, melylyel a római nép vette körül előző este a Politeama-színházban Margherita trónörökösét. Az egyik így szólt:

— Hogyan érte a népszerűségekes móját!

A mire a másik közbevetette:

— Sohasem köszöntem neki! ...

— No, azt elég rosszul tetted, — szólalt meg az ajtóból a pápa. — Nemes-testőr koromban a tiszt legfőbb kötelessége meg tartottam mindig az udvariasságot a hölgyekkel szemben!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kiss Menyhért versei. Kiss Menyhért egy fiatal erdélyi pöta, kinek nevéét — úgy halljuk — szelvényben ismerik a Királyhágón túl s kinek e szűkebb körön kívül is sikerült bizonyos figyelmet keltenie. Hogy a közönség szívesen olvassa verseit, azt megértjük, mert egyszerűek, csinosan formáltak, megvan bennük az a légy érzelmesség, a mely az átlagos olvasónak, — versekről lévén szó, a fiatal kisasszonyoknak, legénykének — leghamarabb a szívéhez szorít. Nyugtalanító problémákat Kiss Menyhért sohasem vet felszínre, érzésében, szavaiban mindig illedelmes, sima, nincs benne keserűség, a mely nyomasztaná a lelkeket, még kevésbé forradalmi szellem, a mely arra kényszeritené a koponyákat, hogy új gondolatokra, új megismerésekre rendezkedjenek be. Szerelme is illedeemes, formákat tisztelő, soha sem csap át a szenvedély merészből, korlátokat döntő tüzet e, akárhoggy igyekszik is bizonyítani melegségét, mindig van benne egy jókora adag józanság. Hogy ki iránt él benne a szerelem, azt nehéz a versekből kibetűzni, mert rímei mögöl nem kandikál ki egyénien jellemzett női arckép, csak néhány általánosság. Fehér arcú és lelkü szűzi leány, a haja arany, a hangja csengő, az ajaka olyan, mint a harmat a rózsaleveleken, szóval olyan, a milyennek minden ideális hajlamú, jól temperált érzésvilágú ifjú látja fiatal kedvesét, olyan, mintha valami negyvenes évekből, semmitmondóan tetszetős édeskés acélmetszetből lépett volna ki A mi tárgya a szerelmen kívül van, az csupa konvenció; a hol meg mélyebbre akar szállni, életbölcséséget penget, vagy lélekrajzot próbál adni, ott mindjárt megérzik ereje fogyatékossága, mint pl. a mikor hosszadalmas szónoklatot mondhat a haldokló honvédél a nemzeti zászlóról vagy a mikor «Temetés az erdőn» című versében az életrel való nézetét próbálja költőileg kifejteni. Még leginkább érdekel akkor, a mikor anyjáról szól; ilyenkor is a konvenciók körén belül

marad ugyan, de a hangjában van őszinte melegség. Igazságtalanok lennének azonban, ha nem említenők fel, hogy van a kötetben néhány kedves, hatásos vers, — ha nem valami eredeti, megragadó dolgok is, de szerencsés találkozásai egy tetszetős témának a költői lelki dispozicióival. Mi a magunk részéről ennél az ábrándozó, ernyesztően langyos levegőjű költészettel jobban szeretjük azt a férfiasabb költészetet, a melyben erő, tűz, egység van, a mely ha talán nyers és első pillanatra kevésbé vonzó is, az emberi léleknek eddig nem ismert felkelti nyitja meg előttünk a gazdagabb, szívesebb árnyalásúvá teszi érzésvilágunkat. Szóval mi azt a költészetet becsüljük leg többnyire, a melyben eleven, emberi élet van, nem csupa mesterkedő irodalom.

Báthory András czímerlevelei. A jószándékú, de szerencsétlen sorsu erdélyi fejedelemnek rövid uralkodása idejéből négy czímerlevelé ismeretes: a Somogyi Benedek, Zenessy István, Déway György és Szilvássy János armálisai. Mind a négy becses emléke a magyar heraldikának nemcsak ritkaságuk, hanem szépségük és heraldikai szempontból kifogástalan kiállításuk miatt is. Ezt a négy armális most kiadta egy kis füzetben K. Sebestyén József, összefoglalva a füzet végén Báthory András heraldikájának jellemző vonásait.

Uj könyvek. Versek. Irta Kiss Menyhért. Sényi László rajzai. Budapest, Singer és Wolfner. Báthory András czímerlevelei. Irta K. Sebestyén József. Kolozsvár.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a legközelebbi napokban: DEZSÉNYI JÓZSEF fővárosi törvényhatósági bizottsági tag 71 éves korában Budapesten. Dezsényi tizennyolcz éven át tagja volt a törvényhatóságnak s régebben élénk részt vett a városi ügyekben. — MEDVECEI és kisbesztercei MEDVECEKY BÉLA, m. kir. honvédszázados, 76 éves korában Szegeden. — TOZS KÁRÁCSON, kir. közjegyző, rom. kath. egyháztanákos, apostoli fősynökus, megyebizottsági tag, élete 63-dik évében Budapesten. — KLEIN ARMIN, az Általános Pénzügyi Tudósító kiadóújlajdonosa 54 éves korában Budapesten. — ZIPERNOVSKY FERENCZ, több elektrotechnikai vállalat igazgatóságának tagja Budapesten. — ZADRÁNSZKY GYÖRGY 67 éves korában Libetbányán. — LIPÓCI KECZER ZEIGMOND magyar királyi vallásalapítványi főfelügyelő 61 éves korában Budapesten. — HAINRIKFFY ADÁM uradalmi pénztáros 83 éves korában Dombóváron. — HOZNEK JÁNOS királyi kincstári jogügyi tanácsos 59 éves korában Besztercebányán. — HORVÁTH JENŐ rendőr fogalmazó Budapesten. — SÁGI JÓZSEF, a kisbéri izraelita népiszkola nyugalmazott tanítója 62 éves korában Kisbérien. — HOZNEK JÁNOS, tanácsos, Besztercebányán. — DEUTSCH JARAB, a pesti izr. hitközség főnagyzának elnöke, 62 éves korában Ischlben. — CSERÉRY ÁRPAD festőművész és rajzoló 49 éves korában Budapesten. Az elhunyt szép tehetségű ember volt s ügyesen rajzolatokat főleg élezcsepkekre. — Bihari Bekkessy Géza ügyvéd, szátmári városi tanácsos és törvényhatósági bizottsági tag, tisztelbéli városi főjegyző 62 éves korában Szátmáron. — FISSI ZSÉB ADOLF dr. ügyvéd földbirtokos 56 éves korában Gödöllőn.

Özvegy NÉMETI JÁNOSINÉ, született Kozáry Terézia 83 éves korában Csabrendeken. — Trakostjánti DRASKOVICS ADÉL birodalmi grófnő, 27 éves korában Dugoselőben.

EGYVELEG.

* A kínai nyelvet 382 millió ember beszéli, az angol nyelvet 120 millió, a németet 80 millió, az oroszát 68 millió, a spanyolt 44 millió, a portugalli nyelvet pedig 32 millió.

A Beretvás-féle Migrén-pasztilla gyorsan mindenféle heves főfájást biztosan megszüntet. Egy doboz (24 pasztilla) ára 1 korona 20 fillér minden gyógyszertárban.

Szerkesztői üzenetek.

Megyek Csinos, de közepes dolog, semmi különös rosszat nem lehet mondani róla, de különös jó sem. Nem közölhetjük, mert ha a «kevésbé szigorú mértéket» megüti is, a mi mértékünk nem lehet kevésbé szigorú, — csak szigorubb.

Fény és árny. Foglalkozom az elmúlással. Inkább intelligens, mint költői dolgok, a hangjukban nincs csengés és melegség, a nyelvük is feszes.

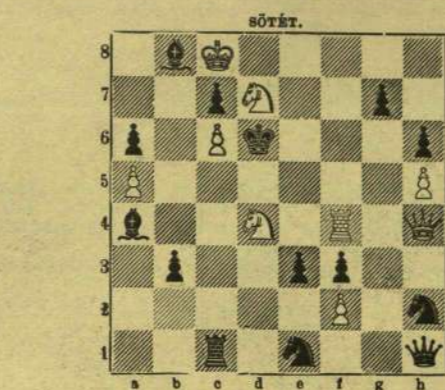
Nirvana. Nem érdeklénül fejt ki a Buddhista nirvana világnézetét, de inkább versbeszédett értekezésnek tünik fel, mint költői műnek.

Tragédiánk. Vannak benne szép részek, de nagy nehezkeségek is, pl. az egész második stófa s kivált

ennek két végső sora. Látni, hogy vannak költői gondolatai, de nagyon nehezen vívódik a kifejezésükkel.

SAKKJÁTÉK.

2554. sz. feladv. Schuster Zeigmondtól, Budapesten.

Világos indúl és a harmadik lépésre metőt ad.

ANYA!

12388

Megjött a hőseg és ezzel együtt a veszélyes gyermekbetegségek ideje is! Meggyőződötél arról, hogy gyermekedöt helyesen táplálód és így a gyermekkor fojtóangyala ellenében: «hányásos hasmenés, hasmenés, bélhurut» megvéded? Egyedül csak a Kúfeke-féle gyermeklisszel való táplálás nyújt biztos védelmet. Az erdő szőlő füzet ingyen kapható az árusítóhelyeken vagy Kúfeke R-nél, Wien, I.

1818

A FÜRDŐ EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA VAN!

Báró KOZMITZA, ezelőtt MATTONI-féle „Erzsébet-Sósfürdő” téli és nyári gyógyhely. Budapest — Kelenföld, villamos vasút közlekedés. Telefon 40—84.

A gyógyhely forrásai ajánlhatók: a belek bántalmáinál, alhasi és által, vérbőség-nél, májbajoknál, aranyrengél, tuláság elhízásnál, köszvényés és

női bajoknál.

Központi gőzfűtés, villamvilágítás, penzió rendszer. A téli ideny alatt (zept. 1-től) árkedvezmény. Bövebb felvilágosítással szolgál és prospectust küld a furdóigazgatóság.

Báró KOZMITZA budai KIRÁLY-KESERŰVIZE elsőrangú hashajtó. 12394

TELI-NYÁRI GYÓGYHELY!

Sachsen-Altenburg, Technikum Altenburg. Gőz fűtés és elektrotechnika, papirtchn. Átváltótechnika: Légszűrés- és vízjárító szer. Programú könyv.

Hirdetéseik felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Serravallo CHINA-BOR VASSAL. Gyógyászati kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítő szer gyongyalkó, kő, keserűgyökér és lábhadórok számára. Érvényes: Árványgyógyászati, ideg- és erősítő és vérjárító szer. 12000. Kültetés: 3000-nél több orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola. Vászorolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben á K 2.00, egész literes üvegekben á K 4.80.

Messaline Radium Louise Tafel Selyem és Henneberg-selyem 60 kr.-tól feljebb, herméne és vámmelnesen. Minta postafordulattal. Megrendelések bár mely nyelven intézendők: 11990

an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

A Bór- és Lithion-tartalmú Salvatorforrás. kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmáinál és köszvényésnél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzőszervi szervek hurutjainál. Húgyhajtó hatású! Valmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta! Budapest, Mátyás-utca 1. urn:1

11990

HA FÁJ A FEJE, Beretvás-féle MIGRAIN-Pasztillát. Minden gyógyszer-tárban és droggér-tárban kapható. Beretvás Tamás főgyógyász Kispest, Rákóczi-utca 6. Ingyen postal szállítást 3 doboz rendelésnél.

Szl.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda. Téli és nyári gyógyhely. Természetes forró-meleget kénforrások, iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizesződők. — Olesó és gondos penzió. — Csuz, köszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospectust küld ingyen a Szl.-Lukácsfürdő igazgatósága. Buda.

PEJTSIK KÁROLY. József Főherceg Ő es. és kir. Főszégy kamarai szál. 12413. Jéja. Fényképészeti cikkek szaküzlete. BUDAPEST — IV., Városház-u. 1 sz. v. Kossuth Lajos-u. 4. Árjegyzékkel és felvilágosítással a legnagyobb készséggel szolgál.

KÉPTALÁNY. 33-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Emberről a munka, Istennél az ádás. Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Vásároljon svájci selymet! Kérjen 10 filléres levelezőlapon mintákat feketeiben, vagy fehér színesben 1.15 koronától 18 koronig méterenként. Különleges: Selyemkémek társasági, menyasszonyi, lédí és utcai öltözetek, valamint búzákra és bédzére stb. — Mi csak jóítással kereskedtél selyemszövetet adunk el direkt magánfeleknek vám- és portmentesen a lakása szállítva. SCHWEIZER & Co., Luzern U/23. (Svájcz.) Selyemszövet-kivétel. Kir. adv. szállító. 12022

JÓÉRZÉS ÉS TESTI FRISSESÉG, MUNKA- ÉS TEREMTŐERŐ. soknak egyedül csak étvágytalanság és emésztégyengeség következtében van megtagadva. Ily esetben a rohischi-Tempel-forrás (tisztán vagy borral, cognacal, tejjel, gyümölcsnedvekkel) kétségtelenül a legjobb szolgálatot teszi. 12400. Nagyban raktár Magyarország részére: HOFFMANN JÓZSEF, Budapest, V., Báthory-n. 8.

Technikum Mittweida. Igazgató: A. Holtz, tanár. 12073 (Szász királyság). Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépész-műszaki, technikai és művészek képzésére. Gazdaság fel-szerelt elektro-techn. és gépjárató laboratorimok. Gyári tanuló-műhelyek. 3610 hallgató a 36 iskolában. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

„AGRÁRIA” kukoriczaszártépő gép. Ásványi szabadalom. Bövebb felvilágosítást a takarmányozási eljárásról készséggel nyújtunk. 12176. Levelezim: AGRÁRIA Budapest Váci-út 2. sz.

Vesszőparipa-liliomtejszappan. Bergmann és Társa cégtől, Dresden és Tetschen E/m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonyága szerint most és a jövőben is a leg-hatásosabb szappan marad az összes gyógyszerzappanok között, seplelzen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arczsin elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszer-tárban és droguerériában, illatszer- és fodrász-üzletben. 12142. Vértés-féle Sósborzsész. Minden házban szükséges. 12003.

KALOGÉN BRAZAY SÓSBORSZESZ FOGKRÉM
 LEGJOBB SZER A FOGAK APOLÁSÁRA

12110

Szépítő Kúrák
házi használatra.

Bőrszépítő kúra a normális, ép, tiszta arc bőrszépítésére; száraz, sörny, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.
Bőrgyógyító kúra fűnyes, zsíros, pörnyös, atkás (mitesszeres), pattanásos (vimeris), eres, vörös arc, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.
Bőrtisztító kúra Elsárgult, leharcolt nap-sü-tött arcok fehéritésére, szepítő és májfolt ellen.
Hámlasztó kúra Levesefoltok, tégpörnyök, pattanás-nyomok, rózsapattanás (rosacea) bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.
Haj-gyógykúra — Főként: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 26.

Ezen kúrák alatt olyan készleteket (kollektívákat) kell érteni, melyek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szükségese kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek biztos hatásait 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa: dr. Jutassy József kozmetikus bőrgyógyász, egészségügyi tanár kezkesedik, kinek receptjei szerint a szerek készülnek. A kimerítő használati utasítás alapján mindenki sikeres kezelheti önmagát. Jutassy dr. «Szépségápolás» című könyve minden kúrához mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.
 Készíti és elárulja személyesen vagy posta útján a **Kozmetikai Gyógyintézet** Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em.
 Kapható vagy megrendelhető az intézetnél kívül minden gyógyszer-tárban. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

Tűzijáték

lampion papírfüzérek, kivilágítási cikkek, lég-gömbök, fáklyák, bengalok és zászlók kaphatók
Emmerling Adolf
 12397 tűzijáték, lampion-gyárosnál,
 Budapest, IV., Gróf Károlyi-utca 26.
 Képes árjegyzék bérmentve küldetik.

Párisi világtállás «Grand Prix» 1900
Kwizda-féle Restitutions-fluid
 cs. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára 2 K 80 fl.
 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő és utórisítól, inak meret-ségénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744

Rozsnyay Pepsin bora.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomor-gyengeség ellen.
 Étkezés közben véve, megóv a gyomorteléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.
 12293 Kapható: minden gyógyszer-tárban valamint

A női szépség

nem annyira az arczonások szépségéről, hanem sokkal inkább a test harmonikus arányaitól van feltételezve. Hogy asszonyok és leányok jól kijeljenek, gömbölyded idomokra, továbbá telt és egyenes, mindenféle csonthibáktól ment vállakra tegyenek szert, úgy néhány hétig a J. Raté-féle **Pilules orientales** (Keleti lapdacsokat) kell használniuk. Ezen lapdacsokat sem a gyomorra, sem általában az egészségre nem ártalmasak, hanem inkább a szervezet megerősödését mozdítják elő, a mint azt számos előismerő levél és orvosai nyilatkozata is tanúsítja. 12292 Az utasítással ellátott dobozt megrendelésre 6 K 45 f. előzetesbeküldése vagy 6 K 75 f. utánvételezése ellenében díjmentesen szállítják **Török J. gyógyszer.** Budapest, Király-utca 12.

HELLER-féle angol táska.

Hossza 40 45 50 55 60 65 70 cm.
 Ár K 27.— 31.— 35.— 39.— 42.— 46.— 53.—
 világos tehenbőrbeli 40—55 cm.-ig 2.— K, 60—70 cm.-ig 3.— K drágább, 12218

HELLER-féle ruha-bőrönd.

Hossza 60 65 70 cm.
 Ár K 25.— 27.50 29.50
 Nagy választék utibőröndök, toalettszék, necessairek és finom bőrújszákban,
HELLER MÓR utóda bőröndös Budapest, Károly-körút 3. szám.
 Képes árjegyzék bérmentve.

A Franklin-Társulat könyvkiadóhivatala a művelt köröknek teljes tisztelettel ajánlja **SZITNYAI ELEK** következő munkáit:

Ész és szív.
 Ertekezések a lélektan, nevelés és élet bölcsélet köréből.
 Ára füzve 5 korona.
 A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium által középiskolai tanári könyvtáraknak 1147.903. számú rendelettel ajánlott munka.

Lélektan és logika.
 Negyedik javított kiadás. — Tíz képpel
 Ára füzve 2 K 80 f.
 Modern, tudományos lélektan, pszichologiai alapon. — Fejlesztési világosak, könnyűek. Hasznos tanácsok a bölcs és boldog élethez.

Tanulmányok
 a magyar ifjúság és a művelt közönség számára.
 Második kiadás.
 Ára füzve 2 K 40 f. — Vászonkötésben 3 K.
 Egy művészlelkű, mélykedélyű és széles látókörű író felettebb nevelő hatású esszéi.

A szellemi tehetségek eredete.
 Ára füzve 1 korona.
 Vizsgálódások az élet és a tudomány világából. — A talantum és a genie születése. — Szülőknek, nevelőknek egyaránt tanulságos értekezés.

A hibás gondolkodás
 mint a boldogulás legfőbb akadály.
 Ára füzve 1 K.

Gondolatok a nevelés és tanítás világából. — A könyvet nagy tudás, józan világnézet, erős erkölcsi fel fogás jellemzik. — Mélyenjáró, becses filozófiai feljegyzések.
„A Magyar Filozófiai-Társaság közleményei.”
 Szerkeszti SZITNYAI ELEK.
 Budapest, VIII., József-körút 23. sz.
 Egy évfolyam ára 6 K.

Kaphatók:
LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
 Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz.
 és minden könyvkereskedésben.

Legteljesebb, legkedveltebb, legelterjedtebb

Német Szótár
 BALLAGI M.

magyar-német és német-magyar szótár iskolai használatra.
 A két rész csinos, hajlékony vászonkötésben 4 K
 Egy-egy rész külön füzve 1.40 K.
 Kapható: **LAMPEL R. könyvkereskedése**
 (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
 Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

TANULJUNK ANGOLUL!

Bizonfy. Angol-Magyar beszélgetések kézikönyve. Vászonba kötve — 3.20 K
 Gaspey. Angol Nyelvtan. Magánhasználatra. Kötve — 3.60 K
 Ollendorff. Eredeti angol nyelvtan. Vászonkötésben — 3.60 K
 Yolland dr. Angol olvasókönyv — 1.40 K
 Kaphatók **Lampel R. könyvkereskedésben** (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, Andrassy-ut 21.

Most jelent meg:

Az 1836—1906. évi érvényben levő és leggyakrabban szükséges **Országgyűlési Törvények Betűrendes Tárgymutatója**

a vonatkozólag történt hatályon kívül helyezések, változtatások, helyettesítések, módosítások és kiegészítésekkel.

Szerkesztette **GYÖRFFY ISTVÁN.**
 Ötödik javított és bővített kiadás.
 Ára 2 korona.

Kapható **LAMPEL R. könyvkereskedése**
 (Wodianer F. és Fiai) r. t. kiadásában
 Budapest, VI., Andrassy-ut 21. szám.

Népszerű egészségügyi könyvek! Mindenkinek nélkülözhetetlen!

AZ **EGÉSZSÉG KÖNYVTÁRA**
 Szerkeszti GERLÓCZY ZSIGMOND dr.
 Kiadja az Országos Közegészségi Egyesület.

Az anyaság higiéniéje.

Írta: Elischer Gyula dr.
 Ára 1 K 50 f.
A felvilágosítás kézikönyve.
 Tájékoztató fiatal anyáknak s azoknak, kikre az anyaság hivatása vár.
Egy nőorvos tanácsai
 gyermekágyasoknak s utasítások az újszülöttek gondozására.

A gyermek lelki világából

Írta: Babarcsi Schwartzter Ottó dr.
 Ára 1 K 50 f.
A gyermek-lélektan kézikönyve.
 Útmutató a gyermek szellemi életének irányítására, az öntudat megnyilvánulásától kezdve a zsendülő korig.
A nevelés feladatai.
 Vonzó, lebilincselő levelek alakjában.

A mérgezésekről.

Írta: Vámosy Zoltán dr.
Az első segély könyve.
 Tudnivalók a mérgezés felismerésére. A segélynyújtás módjai mindenféle mérgezési esetben.

A tuberkulózis.

Írta: Szegedy-Maszák Elemér dr.
A védekezés kézikönyve a nemzetpusztító kór ellen.
 Nélkülözhetetlen saját egészségünk védelmére, másokéknak kiméltetésére s a rettenő ragály továbbterjedésének megállítására.

Kapható: **LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE**
 (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Értesítés.

Weiss Gyula női divat és felöltő áruháza Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 18. szám (alapítotott 1869-ben) meghívja tisztelt vevőit és a nagyérdemű hölgyközön-séget dusan felszerelt áruaktárának megtekintésére. Raktáron található a legújabb divatu női kosztümruhák őszi és téli felöltők, leány- és gyermek-kabátok, valódi szörme kabátok és coliek, blousok, pongyolák és alsók. Az összes áruk kipróbált elsőrendű anyagból, elismert szabás szerint saját műhelyeinkben készülnek. Az árak a legolcsóbbak és szigoruan szabottak. Együttal tudatjuk, hogy *Képes Divatközlöngünk*, mely a fenti cikkek rajzait és árait tartalmazza, f. évi október hó 1-én fog megjelenni és kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.
 Előjegyzéseket már a mai nap-tól kezdve elfogadunk.

12417 Kiváló tisztelettel
WEISS GYULA
 áruháza Budapest,
 IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz.

ALEXIN
 LEGFINOMABB NÖVÉNYZSIR
 FŐZÉSRE, SÜTÉSRE, KIRÁNTÁSHOZ
 KAPHATÓ MINDENÜTT

SZŐKE A. és SCHMIDT A.

latin-magyar és magyar-latin szótára
legjobb szótár
 középiskolai használatra.

A két rész csinos vászonkötésben 7 korona. Külön a latin-magyar rész füzve 2.80 K, kötve 3.60 korona.
 Külön a magyar-latin rész füzve 2.80 K, kötve 3.60 korona.
 Kapható: **LAMPEL R. könyvkereskedése**
 (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
 Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Francia szótárt
 csak **THIBAUT M. A.** felét vegyünk.

A legújabb francia-magyar és magyar-francia zsebszótár.

Nélkülözhetetlen minden tanulónak.
 A két kötet egybekötve 6 korona.
 Kapható: **LAMPEL R. könyvkereskedése**
 (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
 Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

+ Soványság +
Súly és test tudományok keleti erő-
porok által kiütetve: Páris
1900, Hamburg 1901, Berlin 1903,
6-8 hét alatt 30 font súlyyara-
podás, garantált ártalmatlan. Or-
vosilag ajánva, Szigorúan lelki-
ismeretes. Nem szédülés. Számos
köszönőirat. Ára kartonként
használati utasítással, postaltal-
ványával vagy utánvétellel, de portó
nélkül 2 márká. Hygien. intézet.
D. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 57, Königgrätzerstrasse 78
Budapesten kapható Török József
gyógytárban Király-u. 12. 12403

Ingyen és bérmentesen!
küldöm meg
mindenkinek
nagy és gazda-
gon illusztrált
főrajzjegyzé-
ket 3000-nél
több képpel
mindennemű
szóló, jó és ol-
csó zeneművek-
ről, cs. és kir.
udv. szállító
Konrad János
zeneműszállító-
háza Brüsszel 482.
(Csehország).
Tanulmányok vonó nélkül csak
K 4.80, 5.50, 6.—. Heggedvőnő
K —80, 1.—, 1.40 és felebb.
Csütörák, harmonikák stb. rakta-
ron. Tessék katalógust kérni. 12076

FÖLSEGES ILLUZIÓ! Tör. védél.
A karácsonyfa legpompásabb díszé
mely egyetlen keresztény családnál sem hiányozhat, az általam megjavított
brilláns karácsonyfa-angyal-ésőngetés

Legújabb üveg karácsonyfadísz.
12 db. villogó, gondosan kartonba
csomagolva, a tárgyak nagysága és ki-
vitele szerint K —40, —60, —70,
—80, 1.—, 1.20, 1.50, 2.—, 6 db
kartonban, a tárgyak nagysága és ki-
vitele szerint K —75, —90, 1.—, 1.20,
lametta (angyal) ezüst vagy arany,
borítékotként K —10. **Állódröngy**
100 db K —20. Lámpák üveg-
lyukból 1/2 egész 2 m hosszúságig,
a golyók nagysága szerint K —90,
—95, 1.20, 1.40. **Karácsonyfa-
gyertyácskák,** 24 db kartonban K —50,
nagyobbak 15 db kartonban
K —58, gyertyatartó uctatja K —30.

5 korona!
Valódi svájci rendszerű
Roskopf-patent-anker-
remontoir-óra masszív és szol-
id hirtözéssel. Svájci
ankermű, valódi védelmi márkával
ellátott nikkellal, esz-
kedéssel, tojásdad kengyel-
vel, 36 óráig jár (nem 12 óra óra)
díszített és aranyozott muta-
tók, pontosan regulálva. 3 évi
kezeségi levéllel, darabként
K 3, 3 db K 14. Műszer-
mutatókkal K 6, 3 db K 17.
Leggazdagabb választék
főrajzjegyzékben.

723. Pénztárcák egy drb
világosbarna sálbanbőr-
ból, nagy fűző-táskával, 4 rekesz-
szel, belső nikkellal, nikk-
el-húzózárral, 9 cm hosszú,
6 cm széles **K 1.50.**
**7202. sz. Olesó, jó pénztár-
ca** egy darab erős sima bőr-
ből összehajtv. elsőrendű
marhabőr csapattal, 4 re-
keszes és biléttáskával, 9 la-
kattal, 9 cm hosszú, 6 cm szé-
les **K 1.35.**
Jobbajta pénztárcák K
1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50,
3.80, 4.20 és felebb.
Tessék katalógust kérni!

Karácsonyi jutalom! Minden t. cz. vevő, a ki a szeptember 1. és november 30. közti idő-
ben egyszerre 40 koronányi levelel megrendelést tesz, karácsonyi
ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-ébresztő éjjeli világitó mutatólappal és egy 1908-ra szóló
napár kap melléssomagolva.
Kieserés megengedve, vagy pénzrisszadás, tehát nincs koozkázat!
Szállítást utánvétellel vagy előre fizetés mellett. A megrendelés lezárásáig a postautalvány
levágási szelvényét elküldhető. Okvetlen szükséges, hogy a megrendeléselevekben vagy kártyákon
meg legyen jelölve, utánvétellel kívántatik-e az áru vagy pedig elment már az összeg utalványával. Ugyan-
közben áll minden megrendelőnek a megrendelés december 15. diki előtt beküldeni, mert a posta ezen
időn túl, a nagy törlés miatt, nem szállít olyan gyorsan, mint normális forgalom mellett. A megrendele-
sek tehát idejében intézendők.
Cs. és kir. udv. szállító Konrad János első öragyára Brüsszel 2004. sz. (Csehország).
Tessék legújabb árjegyzékemet kérni 3000 képpel, mely önnek azonnal ingyen és portómentesen megküldöm.

38. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, SZEPTEMBER 22.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona, Félévre 8 korona, Negyedévre 4 korona. A 'Világkrónika'-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldi is eszolandó.

Antiplysin

indományos alapon készült
hajszesz, mely a fejbőrt
erősíti, a hajnövést elő-
mozdítja. Rendes haszná-
lat mellett a haj sűrű és
hosszu marad. A megősz-
léstől, kopaszodástól
megóv! Oszse nem tévesz-
tendő más értéketlen haj-
szeszekkel.

Antiplysin

telülmul minden más szert,
mely a hajhullást okozó
betegséget megszünteti és a
fejkorpat eltávolítja. Per-
töletlen hatásánál fogva
birtos óvszer ragályos haj-
és szakál-betegségek ellen.
Főraktár: **Dr. EGGER**
'NADOR' gyógyszeriára
Budapest, VI. Váci-körút 17.
Thalmayer és Seitz
gyógyszer nagykereskedő
Zrínyi-utca 3. 12284

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.
Alapított 1847.
Bräusweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és mérés. főtallalója
a remontoir igazgatóságnál
stb. stb.
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölteknek.

Hirdetmény.
Ezennel közhírré tétetik, hogy a Magyar Kirá-
lyi Szab. Osztályorsjáték (XX. sorsjáték) 6.
osztályának húzása 1. évi szeptember hó 25. től
október hó 24-ig tartanak meg, még pedig a követ-
kező napokon:
szeptember 25, 26, 27, 28, 30,
október 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11,
14, 15, 17, 18, 21, 24-én.
A húzások mindig d. e. 1/2 óra kezdődnek és
a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir.
közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a
M. kir. szab. Osztályorsjáték húzási ter-
mében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása
a játékterv szerint, minden igény különbeni elvessz-
tésének terhe alatt 1907. évi szeptember hó 18-ig
eszközölnöd. 12412
Budapest, 1907. évi szeptember hó 8-án.
M. Kir. Szab. Osztályorsjáték Igazgatósága.
Lukács. Hazay.

AHN-ERÉNYI
Gyakorlati tanfolyama a
német nyelv
magánuton való gyors, al-
apos és könnyű megtanu-
lására.
Nyelvtani jegyzetekkel.
Tizedik kiadás.
Ára egész vászonkötésben
2 K 20 fillér.
Kiadja **LAMPEL R.**
könyvkereskedés (Wodia-
ner F. és Fiai) r. t. Buda-
pest, Andrassy-ut 21.
és minden könyvkereske-
desben kapható.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest Egyetem-u. 4.
MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
természetes egyéni-
SÁVANYÚ VÍZ.

Az összes fővárosi és vidéki
elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-,
kereskedelmi és magán iskolákban
használatban levő
tankönyvek és
segédkönyvek
a legújabb kiadásokban kaphatók
Magyarország legrégibb és legnagyobb
tankönyvkereskedésében:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
Postai megrendelések a beérkezés napján elintéztetnek.

A NAGYSZALONTAI CSONKA-TORONY ÁTALAKÍTVA, AZ ARANY-EMLEKKEL.

ARANY JÁNOS.
LLOTTUNK vizének mélységei felett... Tündöklő, ősi verőfény
öntötte el a csonka tornyot s a híres hajdúfészeknek Toldi Mik-
lósról nevezett nagy terén összesereglettek a hajdúk utódai, hogy
az országos küldöttségekkel egyetemben részt vegyenek Biharország
legnagyobb fia szobrának leleplezésén.
Arany János költészetének gyökerei mélyen nyúlnak bele szülő-
városa s egész nemzete megszentelt hagyományába. Nemzeti multunk
szeretete s a fajához való őszinte ragaszkodás rajzolatják meg vele
költői világának tipikus, magyar alakjait. Senki jobban nem ismerte
nemzetünknek ezer éven át leszűrődött alaptermészetét, komoly méltó-
ságát, szüzi tartózkodását, tréfás humorát, sirvavidagását. Hatalmas
tehetsége, teremtő lelkének ereje hasonló kedves hősenek, Toldinak
erejéhez, ki méltatlan helyzetéből diadalmasan emelkedik magasra s
mindkettő diadala egyaránt a magyarság győzelmét hirdeti. Nincs erő-

ARANY JÁNOS SZOBRA NAGYSZALONTÁN. — Szász Ferenc szobornéve.